



JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

## MWONGOZO WA KITAIFA WA MATUMIZI YA MATOKEO YA SENSA YA WATU NA MAKAZI YA MWAKA 2022



OKTOBA 2022

**Nukuu:**

Ofisi ya Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Zanzibar. *Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022: Mwongozo wa Kitaifa wa Matumizi ya Matokeo ya Sensa*. Dodoma, Tanzania. Oktoba 2022

**Tanbihi:**

Nukuu ya takwimu zinazotokana na Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022 kutoka vyanzo vya kidigitali katika tovuti za Ofisi ya Taifa ya Takwimu (NBS) pamoja na Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali (OCGS), Zanzibar ihusishe utambuzi wa Ofisi husika, tarehe na muda takwimu husika zilipopakuliwa



Jamhuri ya Muungano wa Tanzania

## Mwongozo wa Kitaifa wa Matumizi ya Matokeo ya Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022

Ofisi ya Waziri Mkuu, Jamhuri ya Muungano wa Tanzania

Na

Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Zanzibar

Oktoba 2022





Tanzania ni miongoni mwa Nchi za Afrika ambazo zimefanikisha kutekeleza Mpango Mkakati wa Nchi Wanachama wa Umoja wa Mataifa wa kufanya Sensa ya Watu na Makazi katika mzunguko wa 2020 ambao ulianzia mwaka 2015 na utakamilika mwaka 2024.

Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022 ni Sensa ya Sita kufanyika tangu kuasiwiwa kwa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania mwaka 1964. Sensa nyingine zilifanyika katika miaka ya 1967, 1978, 1988, 2002 na 2012. Sensa ya mwaka 2022 ni ya kipekee ikilinganishwa na Sensa tano zilizofanyika kwa kuwa imejumuisha Sensa ya Majengo na Anwani za Makazi kwa lengo la kurahisisha utambuzi wa wananchi na makazi yao ili kujenga mazingira wezeshi ya kunufaika na fursa zitokanazo na Uchumi wa kidigitali. Vilevile, Sensa ya Mwaka 2022 imetumia teknolojia ya kidigitali katika awamu zote za utekelezaji kuanzia kutenga maeneo ya kuhesabia watu, wakati wa kuhesabu watu na uchakataji wa taarifa za Sensa na hivyo kuiwezesha Serikali kupata matokeo ya mwanzo ndani ya mwezi mmoja baada ya kukamilisha zoezi la kuhesabu watu.

Mabadiliko makubwa ya kiuchumi duniani yanayotokana na kasi kubwa ya ukuaji na matumizi ya sayansi na teknolojia, pamoja na uzingatiaji wa ushahidi wa kitakwimu katika kugawa rasilimali za Nchi kulingana na uwiano wa idadi ya watu na mahitaji yao umepelekea kuongezeka kwa mahitaji ya takwimu rasmi. Kuongezeka kwa mahitaji hayo ni kwa ajili ya kupima na kufuatilia utekelezaji wa Malengo ya Maendeleo Endelevu ya Dunia 2030; Ajenda ya Maendeleo ya Afrika 2063; Dira ya Maendeleo ya Nchi za Kusini mwa Afrika (SADC 2050), Dira ya Maendeleo ya Afrika Mashariki 2050; Dira ya Maendeleo ya Taifa 2025; Dira ya Maendeleo ya Zanzibar 2050; Mpango wa Maendeleo wa Taifa wa Miaka Mitano, 2021/22 hadi 2025/26 na Mpango wa Maendeleo wa Zanzibar 2021/22 hadi 2025/26.

Kwa msingi huo, Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa mara ya kwanza imeandaa Mwongozo wa Kitaifa wa Matumizi ya Matokeo ya Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022 ili kuhakikisha matokeo yake yanatumika katika kutunga na kutekeleza sera na mipango ya maendeleo ya kisekta katika ngazi zote za utawala. Uandaaji wa Mwongozo huu umezingatia Kanuni na Mapendekezo ya Umoja wa Mataifa ya kufanya Sensa.

Lengo kuu la mwongozo huu ni kuongeza uelewa, uwazi na kupanua wigo wa matumizi ya Matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022 kwa wadau wote hususan Serikali katika kupanga mipango jumuishi kwa maendeleo endelevu ya kijamii, kiuchumi na mazingira. Malengo mengine ni pamoja na kuiwezesha Serikali kufanya maamuzi yanayoendana na rasilimali za Taifa na uwiano wa idadi ya watu katika ngazi zote za utawala.

Mwongozo huu utatekelezwa kwa kipindi cha miaka kumi kuanzia mwezi Novemba 2022 hadi Oktoba 2032 na elimu ya matumizi ya Matokeo ya Sensa itaendelea kutolewa kwa wadau wakiwemo wananchi kuitia njia mbalimbali ikiwa ni pamoja na vyombo vya habari. Aidha, mwongozo umefafanua malengo, muundo wa kitaasisi, masuala ya kuzingatia na masuala mahsus i wakati wa kuutumia na mafunzo ya namna ya kutumia matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022.

Matokeo ya mwongozo ni pamoja na kuongezeka kwa uwazi baina ya wananchi na Serikali katika kugawa rasilimali za nchi kulingana na idadi ya watu na mahitaji katika ngazi zote za utawala.

Nitumie nafasi hii pia kutoa shukrani zangu za dhati kwa Mheshimiwa Dkt. Philip Isidor Mpango, Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mheshimiwa Dkt. Hussein Ali Mwinyi, Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi, Mheshimiwa Kassim Majaliwa Majaliwa (Mb.), Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mheshimiwa Othman Masoud Othman, Makamu wa Kwanza wa Rais wa Zanzibar, pamoja na Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla (MBW), Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar kwa uongozi na usimamizi madhubuti wa mchakato mzima wa utekelezaji wa zoezi la Sensa pamoja na majukumu mengine ya kitaifa.

Kwa namna ya kipekee ninawashukuru Kamisaa wa Sensa Tanzania Bara, Mheshimiwa Anne Semamba Makinda, Spika Mstaifu wa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Kamisaa wa Sensa Tanzania Zanzibar, Mheshimiwa Balozi Mohamed Haji Hamza kwa namna ambavyo wameongoza na kusimamia vyema kazi ya kuelimisha na kuhamasisha wananchi kushiriki katika zoezi la sensa na hatimaye kufanikisha zoezi zima la Sensa kwa wakati na kwa ubora wa hali ya juu.

Samia Suluhu Hassan

**RAIS WA JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA**



Nitumie fursa hii kuzishukuru Serikali zetu mbili za Muungano kwa kusimamia kwa mafanikio makubwa zoezi la Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022 ikijumuisha Sensa ya Majengo na Anwani za Makazi. Mafanikio haya yametokana na uongozi thabiti wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan kwa kuliongoza Taifa katika kuhakikisha kuwa Sensa inafanyika kwa ufanisi na katika hali ya amani na utulivu.

Shukrani za dhati ziende kwa Kamati Kuu ya Taifa ya Sensa chini ya uenyekiti wa Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mheshimiwa Kassim Majaliwa Majaliwa (Mb.) na Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla (MBW) Mwenyekiti Mwenza na Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar, kwa uongozi na usimamizi makini wa mchakato mzima wa utekelezaji wa zoezi la Sensa.

Halikadhalika, shukrani ziende kwa Katibu Mkuu Kiongozi Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mheshimiwa Balozi Hussein A. Kattanga; Katibu wa Baraza la Mapinduzi na Katibu Mkuu Kiongozi wa Serikali ya Mapinduzi Zanzibar, Mhandisi Zena Ahmed Said. Naishukuru pia Kamati ya Taifa ya Ushauri ya Sensa, chini ya uenyekiti wa Katibu Mkuu, Ofisi ya Waziri Mkuu Dkt. John Kiang'u Jingu na Mwenyekiti Mwenza, Katibu Mkuu, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais Zanzibar, Bw. Thabit Idarous Faina kwa ushauri wa kitaalamu ambao umewezesha mchakato wa Sensa kufanyika kwa mujibu wa Kanuni na Miongozo ya Umoja wa Mataifa.

Vilevile, natoa shukrani za kipekee kwa Wajumbe wa Kamati za Sensa ngazi ya mikoa, wilaya, kata/shehia, na kwa viongozi wa vijiji/mitaa na vitongoji kote nchini kutokana na mchango wao mkubwa katika kufanikisha zoezi la Sensa. Aidha, nawashukuru wasimamizi wa Sensa katika ngazi zote za utawala, makarani wa Sensa, makundi maalumu ikijumuisha watu wenye ulemavu na wafanyabiashara ndogondogo. Kwa namna ya kipekee tena nawashukuru wananchi wote kwa ushirikiano wao mkubwa wakati walipotembelewa na makarani wa sensa na hatimaye kufanikisha zoezi la Sensa.

Kwa niaba ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, napenda kuwashukuru Washirika wa Maendeleo wakiwemo Shirika la Umoja wa Mataifa linaloshughulikia Idadi ya Watu Duniani (UNFPA), Benki ya Dunia (WB), Shirika la Umoja wa Mataifa linaloshughulikia Watoto (UNICEF), Shirika la Umoja wa Mataifa la Wanawake (UN-Women), Shirika la Kimataifa la Uhamaji (IOM), Serikali ya Jamhuri ya Watu wa China, Serikali ya Uingereza, Jamhuri ya Korea Kusini, Ofisi ya Sensa ya Marekani (U.S. Census Bureau) kwa misaada mbalimbali waliyoitoa katika kufanikisha zoezi zima la Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022 iliyofanyika Kidigitali.

Serikali inathamini michango iliyotolewa na taasisi za umma na binafsi, makundi mbalimbali yakiwemo makundi ya viongozi wa dini, viongozi wa kimila na desturi, viongozi wa kisiasa, mashirika yasiyokuwa ya kiserikali, Wawakilishi wa Vyama vya Watu wenyе Ulemavu na wataalamu wenyе nyadhifa na uzoefu tofauti katika kufanikisha Sensa. Aidha, napenda kutoa shukrani kwa Mwenyekiti wa Bodi ya Usimamizi ya Ofisi ya Taifa ya Takwimu Dkt. Amina Suleiman Msengwa, na Mwenyekiti wa Bodi ya Takwimu ya Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali Zanzibar, Mheshimiwa Balozi Amina Salum Ali kwa usimamizi makini wakati wa utekelezaji wa zoezi la Sensa.

Mwisho, shukrani maalum ziwaendee watumishi wote wa Ofisi ya Taifa ya Takwimu (NBS) na Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali (OCGS), Zanzibar chini ya uongozi shupavu wa Watakwimu Wakuu wa Serikali, Dkt. Albina Chuwa na Bw. Salum Kassim Ali mtawalia ambao wamekuwa wakifanya kazi kwa bidii na kwa uzalendo katika kufanikisha zoezi la Sensa. Hakika, ufanisi na weledi katika utekelezaji wa majukumu ya taasisi hizi umekuwa ni mfano bora wa kuigwa na ofisi nyingine za takwimu Barani Afrika. Mafanikio haya yamewezesha kupata Mwongozo huu wa Matumizi ya Matokeo ya Sensa yenye lengo la kuhakikisha yanatumika ipasavyo katika kutunga, kupanga, kutekeleza, kufuatilia na kutathmini mipango ya maendeleo ili hatimaye kufikia mipango jumuishi na maendeleo endelevu nchini Tanzania.

Dkt. Hussein Ali Mwinyi

**RAIS WA ZANZIBAR NA MWENYEKITI WA BARAZA LA MAPINDUZI**

# YALIYOMO

DIBAJI ..... i

SHUKRANI ..... iii

VIFUPISHO VYA MANENO ..... vii

TAFSIRI YA MANENO ..... viii

## SURA YA KWANZA

USULI; DHAMIRA; MALENGO; MAWANDA; MANTIKI; SERA; SHERIA NA KANUNI;  
WASIMAMIZI; MATOKEO YA UTEKELEZAJI; MAPITIO NA MPANGILIO WA  
MWONGOZO ..... 1

1.1	Usuli.....	1
1.2	Msingi wa Mwongozo .....	2
1.3	Dhamira ya Mwongozo .....	2
1.4	Lengo Kuu na Malengo Mahsus.....	2
1.4	Mawanda.....	3
1.5	Mantiki.....	3
1.6	Sera, Sheria na Kanuni za Mwongozo.....	4
1.7	Njia Iliyotumika Kuandaa Mwongozo .....	4
1.8	Usimamizi wa Mwongozo.....	4
1.9	Muda na Matokeo ya Utekelezaji .....	5
1.10	Mapitio ya Mwongozo.....	5
1.11	Mpangilio wa Mwongozo.....	5

## SURA YA PILI

MASUALA YA KUZINGATIA NA MAELEKEZO MAHSUSI KWA WADAU ..... 6

2.1	Masuala ya Kuzingatia .....	6
2.2	Maelekezo Mahsus kwa Wadau .....	6

## SURA YA TATU

VIASHIRIA, MUUNDO, MATUMIZI YA MATOKEO YA SENSA, MPANGOKAZI NA  
UFUATILIAJI NA TATHMINI ..... 8

3.1	Uchambuzi wa Viashiria vya Programu za Kitaifa, Kikanda na Kimataifa .....	8
-----	--	---

3.2	Walengwa na Muundo wa Kitaasisi .....	8
3.3	Matumizi ya Matokeo ya Sensa.....	13
3.4	Matumizi ya Takwimu za Kijiografia za Sensa.....	14
3.5	Matumizi ya Matokeo ya Sensa kwa Sekta .....	16
3.6	Mpangokazi .....	16
3.7	Ufuatiliaji na Tathmini .....	17
3.8	Bajeti.....	17

## **SURA YA NNE**

### **USAMBAZAJI WA MATOKEO YA SENSA YA WATU NA MAKAZI 2022 .....18**

4.1	Utangulizi .....	18
-----	------------------	----

### **KIAMBATISHO NA. 1 (VIAMBATISHO 1.1 – 1.8): ..... 20**

Viashiria vya mipango ya maendeleo ya taifa, kikanda na kimataifa vinavyoweza kujibiwa na takwimu za sensa ya watu na makazi ya mwaka 2022 ..... 20

### **KIAMBATISHO NA. 2..... 75**

Majina ya wanakamati mbalimbali waliohusika katika sensa ya watu na makazi, sensa ya majengo na anuani za makazi..... 75

## VIFUPISHO VYA MANENO

GIS	Geographical Information System
IOM	International Organisation for Migration
Mb.	Mbunge wa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania
MBW	Mjumbe wa Baraza la Wawakilishi, Zanzibar
MDAs	Ministry, Department and Agencies
MTEF	Medium Term Expenditure Framework
NaPA	National Physical Addressing System
NBS	National Bureau of Statistics
NGO	Non Govermental Organization
NSS	National Statistics System
OCGS	Office of the Chief Government Statistician
PAPU	Pan - Africa Postal Union
TAMISEMI	Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa
TAMISEMIM	Tawala za Mikoa, Serikali za Mitaa na Idara Maalum
TEHAMA	Teknolojia ya Habari na Mawasiliano
TSMP	Tanzania Statistical Master Plan
UN	United Nations
UNECA	United Nations Economic Commision for Africa
UPU	Universal Postal Union

## TAFSIRI YA MANENO

<b>Kaya</b>	Kwa madhumuni ya Sensa, kaya ni jumla ya watu ambao kwa kawaida huishi na kula pamoja, yaani hushirikiana katika kupata mahitaji yao ya kila siku.
<b>Sensa</b>	Kwa madhumuni ya Mwongozo huu, neno Sensa litatumika kuwakilisha Sensa ya Watu na Makazi, Sensa ya Majengo, na Anwani za Makazi
<b>Sensa ya Watu na Makazi</b>	Ni utaratibu wa kupanga, kukusanya, kuchambua na kusambaza takwimu za kidemografia, kiuchumi, kijamii na mazingira kuhusiana na watu wote nchini na makazi yao katika kipindi maalumu
<b>Sensa ya Majengo</b>	Ni zoezi la kukusanya, kuchakata, na kusambaza taarifa ya majengo kwa kipindi maalum.
<b>Anwani ya Makazi</b>	Ni miundombinu inayotambulisha mahali mtu/kitu kilipo kwa kutumia namba ya nyumba, jina la mtaa/baraba na namba maalum ya kata (postikodi).
<b>Rasilimali</b>	Kwa mujibu wa Sensa, Rasilimali zinajumuisha Watu, fedha na vifaa
<b>Uwajibikaji</b>	Kwa mujibu wa Sensa, uwajibikaji una maanisha matumizi ya matokeo ya Sensa kwa usahihi na ubora
<b>Uwazi</b>	Ni kuhakikisha Matokeo ya Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022 yanafahamika kwa kila mdau
<b>Maduhuli</b>	Mapato ya Serikali yanayotokana na vyanzo mbalimbali ikiwemo kodi, ada na tozo.
<b>Jengo</b>	Tokeo la kudumu la kazi ya binadamu lenye kuhusisha ujenzi wa kuta, paa na sakafu kwa kusudi la kuleta kinga kwa mwanadamu dhidi ya hali ya hewa na majanga, mahali pa usalama, mahali pa kuishi, kupata faragha, kutunza vitu vyenye thamani na mahala pa kazi.
<b>Makazi/Makaazi</b>	Ni eneo ama mazingira ambayo yanatumika kama makao ya binadamu pamoja na shughuli zingine za kiuchumi na kijamii.

## SURA YA KWANZA

### USULI; DHAMIRA; MALENGO; MAWANDA; MANTIKI; SERA; SHERIA NA KANUNI; WASIMAMIZI; MATOKEO YA UTEKELEZAJI; MAPITIO NA MPANGILIO WA MWONGOZO

Sura hii inatoa maelezo ya awali kuhusu Mwongozo wa Kitaifa wa Matumizi ya Matokeo ya Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022.

#### 1.1 Usuli

Sensa ya Watu na Makazi ni zoezi la Kitaifa na Kimataifa ambalo ni chanzo kikuu cha upatikanaji wa takwimu za msingi za idadi ya watu na hali ya makazi katika kupanga mipango ya kiuchumi, kijamii na mazingira wanayoishi. Matokeo ya Sensa yana manufaa makubwa kwa umma, hivyo usambazaji na utumiaji wake kwa wadau mbalimbali unapaswa kuimashwa kuendana na teknolojia zilizopo duniani.

Kulingana na Kanuni na Mapendekezo ya Umoja wa Mataifa kuhusu Sensa ya Watu na Makazi, Ofisi za Taifa za Takwimu duniani zinapaswa kuwa na Mwongozo wa Matumizi ya Matokeo ya Sensa kwa lengo la kukuza uelewa wa matumizi ya takwimu katika mipango ya maendeleo ya Nchi, Kikanda na Duniani kwa ujumla. Utekelezaji wa mwongozo huo utawezesha kufikiwa kwa Malengo ya Maendeleo Endelevu ambayo yamejikita katika uandaaji wa sera na mipango jumuishi kwa maendeleo endelevu kwa watu wote ikiwa ni pamoja na makundi maalumu katika jamii kama vile watu wenye ulemavu, wafanyabiashara ndogondogo, wazee, wanawake na watoto ambaeo unelekeza Nchi Wanachama kuhakikisha *hakuna mtu anayeachwa nyuma*.

Kwa upande wa Bara la Afrika, suala la Matumizi ya Matokeo ya Sensa limetiliwa mkazo na Kamisheni ya Uchumi ya Umoja wa Mataifa kwa Bara la Afrika (United Nations Economic Commission for Africa - UNECA), hasa katika mzunguko wa kufanya Sensa katika miaka ya 2020. Aidha, nchi nyingi barani Afrika ikiwemo Tanzania zinatekeleza suala hili kuititia Mkataba wa Takwimu wa Afrika wa mwaka 2009 (*African Charter on Statistics*) unaosisitiza takwimu zinazozalishwa zisambazwe kwa wadau mbalimbali katika namna rahisi na inayolewaka kwa matumizi mbalimbali ikiwemo mipango ya maendeleo.

Katika ukanda wa Afrika, Tanzania ni nchi ya kwanza kuandaa Mwongozo wa Kitaifa wa Matumizi ya Matokeo ya Sensa. Utekelezaji wa Mwongozo huu unaratibiwa na kusimamiwa na Ofisi ya Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Zanzibar.

## **1.2 Msingi wa Mwongozo**

Mwongozo huu umeandaliwa kwa kufuata misingi na matakwa ya Sheria ya Takwimu Sura 351. Katika kifungu cha 17(3)(d) Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Zanzibar zimepewa mamlaka ya kuandaa na kusambaza miongozo kwa ajili ya kuwawezesha wazalishaji wa takwimu kuzalisha takwimu zenyenye ubora unaotakiwa na watumiaji kuweza kuzitumia takwimu kwa usahihi kulingana na malengo ya takwimu hizo.

Kanuni za Umoja wa Mataifa za Takwimu Rasmi (Kanuni Na. 6), zinaelekeza kuwa, matokeo yanayotokana na Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022 ambayo yanajumuisha matokeo ya Sensa ya Majengo, na Anwani za Makazi yatumike kwa madhumuni ya kitakwimu pekee.

## **1.3 Dhamira ya Mwongozo**

Dhamira ya mwongozo huu ni kuziwezesha Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar, Wananchi na wadau wengine kutumia matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022 katika kupanga mipango jumuishi na kuhuisha sera zilizopo ili kuleta usawa katika kugawa rasilimali za nchi kuendana na uwiano wa idadi ya watu katika ngazi zote za utawala.

## **1.4 Lengo Kuu na Malengo Mahsusini**

Lengo kuu la Mwongozo ni kuongeza uelewa, uwazi na kupanua wigo wa matumizi ya Matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022 kwa Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar, Wananchi na wadau wote katika kuweka mipango jumuishi kwa maendeleo endelevu ya kijamii, kiuchumi na mazingira.

### **1.4.1 Malengo Mahsusini**

- i. Kuongeza upatikanaji na matumizi ya matokeo ya Sensa katika kuandaa taarifa na mipango jumuishi ya maendeleo;
- ii. Kuongeza matumizi ya matokeo ya Sensa katika kufanya maamuzi yenye ushahidi wa kitakwimu katika ngazi zote za utawala;
- iii. Kutambulika kwa kila mwananchi na kufikiwa kuititia Anwani za Makazi;
- iv. Kuainisha maeneo ya kufanyiwa tafiti za kina kwa kutumia matokeo ya Sensa; na
- v. Kuongeza uelewa wa umuhimu wa matokeo ya Sensa kwa umma.

## **1.5 Mawanda**

Mwongozo huu unahu matumizi ya matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022 katika ngazi zote za utawala. Aidha, Mwongozo utatumiwa na Wizara, Idara na Taasisi za Serikali, mashirika ya umma, sekta binafsi, mashirika yasiyokuwa ya kiserikali, Taasisi za Elimu na Tafiti, Wanahabari, Makundi Maalumu ya Kijamii kama vile Watu Wenye Ulemavu na Wadau wengine katika kuandaa, kupima na kutathmini utekelezaji wa sera, sheria, mipango na programu mbalimbali za maendeleo.

## **1.6 Mantiki**

Mahitaji na matumizi ya takwimu rasmi kwa ajili ya kupanga na kupima utekelezaji wa sera na mipango katika ngazi ya Kitaifa, Kikanda na Kimataifa yameongezeka kutokana na umuhimu na ushahidi wa kisayansi katika kuleta maendeleo endelevu. Pamoja na Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar kuongeza kasi na wigo wa uzalishaji, usambazaji na kuhamasisha matumizi ya takwimu zikiwemo taarifa za Sensa ya Watu na Makazi, Sensa ya Majengo na Anwani za Makazi hakujawahi kuandaliwa mwongozo wa kitaifa unaoelekeza wadau wa takwimu, namna ya kusambaza na kutumia taarifa za kitakwimu.

Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022, ambayo ni ya sita kufanyika nchini tangu kuundwa kwa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, ilitumia teknolojia ya kidigitali (*digital census*) na kukusanya taarifa nyingi ambazo kwa kiasi kikubwa zitaziba pengo la takwimu lililopo katika kupima utekelezaji wa sera, mipango na programu za maendeleo. Kwa mantiki hii, kuna ongezeko kubwa la takwimu ambazo zinatahitaji utaratibu bora wa usambazaji na utumiaji kulingana na mahitaji yaliyopo ndani na nje ya nchi.

Aidha, Serikali ilitekeleza awamu ya kwanza ya Mpango Kabambe wa Kuboresha na Kuimrisha Takwimu Tanzania (Tanzania Statistical Master Plan – TSMP) kuanzia mwaka 2011 hadi 2018. Tathmini ya utekelezaji wa Mpango huo iliyofanyika mwaka 2018 ilibaini ongezeko la uzalishaji wa takwimu. Hata hivyo, matumizi ya takwimu ikiwemo matokeo ya Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2012, hayakuwa katika kiwango kinachoridhisha. Katika kukabiliana na changamoto hiyo, Serikali imeandaa Mwongozo wa Kitaifa wa Matumizi ya Matokeo ya Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022. Mwongozo huu unaelekeza namna bora ya kusambaza na kutumia matokeo ya sensa, maadili ya matumizi ya matokeo ya sensa kwa lengo la kuimrisha utoaji wa maamuzi ya sera, sheria, mipango na programu mbalimbali za maendeleo ambazo ni jumuishi kwa kuzingatia pia makundi maalumu ya kijamii kama vile watu wenye ulemavu, wanawake, vijana na wazee. Aidha, utekelezaji wa Mwongozo huu utasaidia kubaini takwimu zinazohitajika na kuweka msingi (*baseline*) wa matumizi ya matokeo ya Sensa na mahitaji ya takwimu katika Sensa zijazo.

## **1.7 Sera, Sheria na Kanuni za Mwongozo**

Mwongozo huu utatekelezwa kwa kuzingatia Sera, Sheria, Kanuni na Taratibu za Serikali zinazohusu matumizi ya matokeo ya Sensa katika kufuatilia na kutathmini mipango ya maendeleo inayotekelawa kwa Wananchi kupitia Mpango wa Maendeleo wa Taifa wa Miaka Mitano, 2021/22 – 2025/26 na Mpango wa Maendeleo wa Zanzibar, 2021/2022 - 2025/26. Mwongozo huu umeandaliwa kwa kuzingatia Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya Mwaka 1977, Katiba ya Zanzibar ya Mwaka 1984, Ilani ya Uchaguzi wa Mwaka 2020 ya Chama Cha Mapinduzi, Sera ya Taifa ya Maendeleo ya Makazi ya Mwaka 2000, Sera ya Taifa ya Posta ya mwaka 2003, Sheria ya Taktamu Sura ya 351 na Kanuni zake, Sheria ya Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali Zanzibar namba 9 ya Mwaka 2007, Sheria ya Mipangomiji Sura 355, Sera mbalimbali za Uchumi na Sera nyingine zote ambazo viashiria vyake vitatumia matokeo ya Sensa katika kupima malengo yaliyowekwa kuendana na Dira ya Taifa ya Mwaka 2025, maandalizi ya Dira ya mwaka 2050 na Dira ya Maendeleo ya Zanzibar, 2050, Makubaliano ya Umoja wa Posta Afrika - PAPU na Umoja wa Posta Duniani - UPU (Doha World postal strategy 2012).

## **1.8 Njia Iliyotumika Kuandaa Mwongozo**

Mchakato wa kuandaa Mwongozo huu ulikuwa shirikishi na umeshirikisha wadau wote wa Sensa wakiwemo Wizara, Idara na Taasisi za Serikali, Sekta Binafsi, Jumuiya za Kimataifa, Taasisi za kiraia, Vyama vya Watu Wenye Ulemavu, Vyuo vya Elimu ya Juu, na taasisi za utafiti katika Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

Aidha, uandaaji wa Mwongozo huu umepitia katika muundo wa utekelezaji wa Sensa ya Watu na Makazi ukijumuisha Kamati ya Ushauri ya Ufundji inayoongozwa na Wataktamu Wakuu wa Serikali pande zote za Muungano, Kamati ya Taifa ya Ushauri inayoongozwa na Makatibu Wakuu kutoka Ofisi ya Waziri Mkuu na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Zanzibar, na Kamati Kuu ya Taifa ya Sensa inayoongozwa na Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar.

## **1.9 Usimamizi wa Mwongozo**

Utekelezaji wa Mwongozo huu utasimamiwa na Ofisi ya Waziri Mkuu kwa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na kwa Tanzania Zanzibar, utasimamiwa na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Zanzibar.

## **1.10 Muda na Matokeo ya Utekelezaji**

Mwongozo utatekelezwa katika kipindi cha miaka 10 kuanzia Novemba 2022 mpaka Oktoba 2032 ambapo Sensa ya Watu na Makazi ya Saba imepangwa kufanyika. Kwa msingi huo, inatarajiwa ifikapo Oktoba 2032 kutakuwa na matokeo chanya katika matumizi ya matokeo ya Sensa katika ngazi zote za utawala. Matokeo tarajiwa ni pamoja na kuongezeka kwa :-

- i. Uwazi katika mgawanyo na matumizi ya rasilimali za nchi kwa ajili ya maendeleo endelevu kulingana na matokeo ya Sensa;
- ii. Uelewa wa wananchi katika kupima uwajibikaji wa Serikali katika utekelezaji wa miradi mbalimbali ya maendeleo;
- iii. Watumiaji wa matokeo ya Sensa katika kufanya maamuzi ya maendeleo kama vile uwekezaji na utoaji wa huduma za kijamii;
- iv. Sera, mipango na programu jumuishi zilizoandaliwa kwa kutumia matokeo ya Sensa na hivyo kuwa kichocheo cha kukuza uchumi wa Taifa na kupunguza kiwango cha umaskini wa kipato na usio wa kipato;
- v. Ufanisi wa kutumia matokeo ya Sensa katika kufanya ufuatiliaji na tathmini za sera, sheria, mipango na programu za maendeleo;
- vi. Maeneo ya kufanya tafiti za kina;
- vii. Kasi ya usambazaji na matumizi ya matokeo ya Sensa kwa watumiaji wote na kwa wakati;
- viii. Makusanyo ya maduhuli ya Serikali yanayohusiana na ardhi na majengo;
- ix. Utoaji wa huduma mbali mbali za dharura ikiwemo shughuli za uokoaji na afya;
- x. Biashara za uwasilishaji wa bidhaa majumbani; na
- xi. Shughuli za uwekezaji kutokana na matumizi ya takwimu za kijiografia.

## **1.11 Mapitio ya Mwongozo**

Mwongozo utafanyiwa mapitio kila zinapopatikana taarifa mpya za kitakwimu ambazo zikijumuishwa na matokeo ya Sensa zitawezesha kufikia malengo ya Mwongozo. Aidha, mapitio ya Mwongozo yatawezesha kuibua mbinu na ubunifu wa kukuza matumizi ya matokeo ya Sensa.

## **1.12 Mpangilio wa Mwongozo**

Mwongozo umegawanyika katika Sura Kuu Nne (4) ambazo ni:-

- i. Sura ya Kwanza inayoelezea usuli; dhamira; lengo kuu na malengo mahsus; mawanda; mantiki; sera; sheria na kanuni; usimamizi; matokeo ya utekelezaji; mapitio na mpangilio wa mwongozo.
- ii. Sura ya Pili inayoinisha masuala muhimu ya kuzingatia wakati wa utekelezaji pamoja na maelekezo mahsus kwa wadau kuhusu Mwongozo.
- iii. Sura ya Tatu inayoelekeza namna ya utekelezaji wa Mwongozo wa Kitaifa wa Matumizi ya Matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022
- iv. Sura ya Nne inayoelekeza Usambazaji wa Matokeo ya Sensa

## SURA YA PILI

### MASUALA YA KUZINGATIA NA MAELEKEZO MAHSUSI KWA WADAU

Sura hii inaanisha masuala muhimu ya kuzingatia wakati wa utekelezaji pamoja na maelekezo mahsusini kwa wadau kuhusu Mwongozo.

#### 2.1 Masuala ya Kuzingatia

Katika kuhakikisha kuwa matokeo ya Sensa yanatumika ipasavyo, masuala yafuatayo yazingatiwe:-

- i. Sera, sheria, mipango na programu zinazoandaliwa au kuhuishwa zitumie matokeo ya Sensa kama takwimu za msingi kwa kuhakikisha kuwa makundi maalumu ya jamii kama vile watu wenye ulemavu na wafanyabiashara ndogondogo wanapewa kipaumbele katika mipango hiyo;
- ii. Matokeo ya Sensa pia yaandalifiwe kwa kuzingatia taarifa za kijiografia (*Geospatial Information*) ili kuongeza uelewa wa hali ilivyo katika ngazi zote za utawala;
- iii. Makadirio na mapendeleko ya vyanzo vyta mapato yafanyike kwa kuzingatia matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022 katika wizara, idara na taasisi za Serikali; na
- iv. Watumiaji wa baadhi ya takwimu za matokeo ya Sensa katika ngazi zote ndani ya nchi, wapatiwe mafunzo kulingana na mpango wa mafunzo ulioandaliwa.

#### 2.2 Maelekezo Mahsusini kwa Wadau

- i. Wizara, Idara, Taasisi za Serikali, Mikoa na Wilaya zihakikishe matokeo ya Sensa yanatasambazwa na kutumika hadi ngazi za chini za utawala;
- ii. Kila mdau ahakikishe anatumia matokeo ya Sensa kwa kuzingatia usawa wa kijinsia kubaini idadi na takwimu nyingine muhimu za makundi maalumu ya jamii kama vile watu wenye ulemavu na wafanyabiashara ndogondogo ili wajumuishwe kwenye kila hatua za maendeleo katika ngazi husika;
- iii. Watumiaji wote wahakikishe wanapata na kutumia matokeo ya Sensa yaliyothibishwa na Ofisi ya Taifa ya Takwimu (NBS) au Afisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Zanzibar (OCGS);
- iv. Watendaji katika Sekretarieti za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa wahakikishe kwamba matokeo ya Sensa yanabandikwa katika mbao za matangazo kwenye ngazi zote za utawala;
- v. Wizara, Idara, Taasisi za Serikali, Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa zihakikishe zinaandaa bajeti kwa ajili ya utekelezaji wa Mipango ya Kisekta inayotumia Matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022;
- vi. NBS na OCGS ziratibu utekelezaji wa masuala ya kitaalamu kuhusu usambazaji na matumizi ya matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022 kwa wadau na kuhakikisha usiri wa taarifa hizo;

- vii. NBS na OCGS ziratibu uboreshaji na kuunganisha mifumo ya kielektroniki ya kuzalisha au kusambaza takwimu rasmi iliyopo katika sekta mbalimbali kwa ajili ya kuimarisha usambazaji wa Matokeo ya Sensa kwa urahisi na kwa wakati;
- viii. NBS na OCGS waratibu mafunzo ya matumizi ya Matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022 katika ngazi ya Taifa na Mkoa; na
- ix. Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa kwa Tanzania Bara na Ofisi ya Rais Tawala za Mikoa, Serikali za Mitaa na Idara Maalum za SMZ kwa Tanzania Zanzibar ziratibu mafunzo ya matumizi ya Matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022 kuanzia ngazi ya Wilaya hadi ngazi za chini za utawala.

## SURA YA TATU

### VIASHIRIA, MUUNDO, MATUMIZI YA MATOKEO YA SENSA, MPANGOKAZI NA UFUAMILIAJI NA TATHMINI

Sura hii inaelekeza namna ya utekelezaji wa Mwongozo wa Kitaifa wa Matumizi ya Matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022.

#### 3.1 Uchambuzi wa Viashiria vya Programu za Kitaifa, Kikanda na Kimataifa

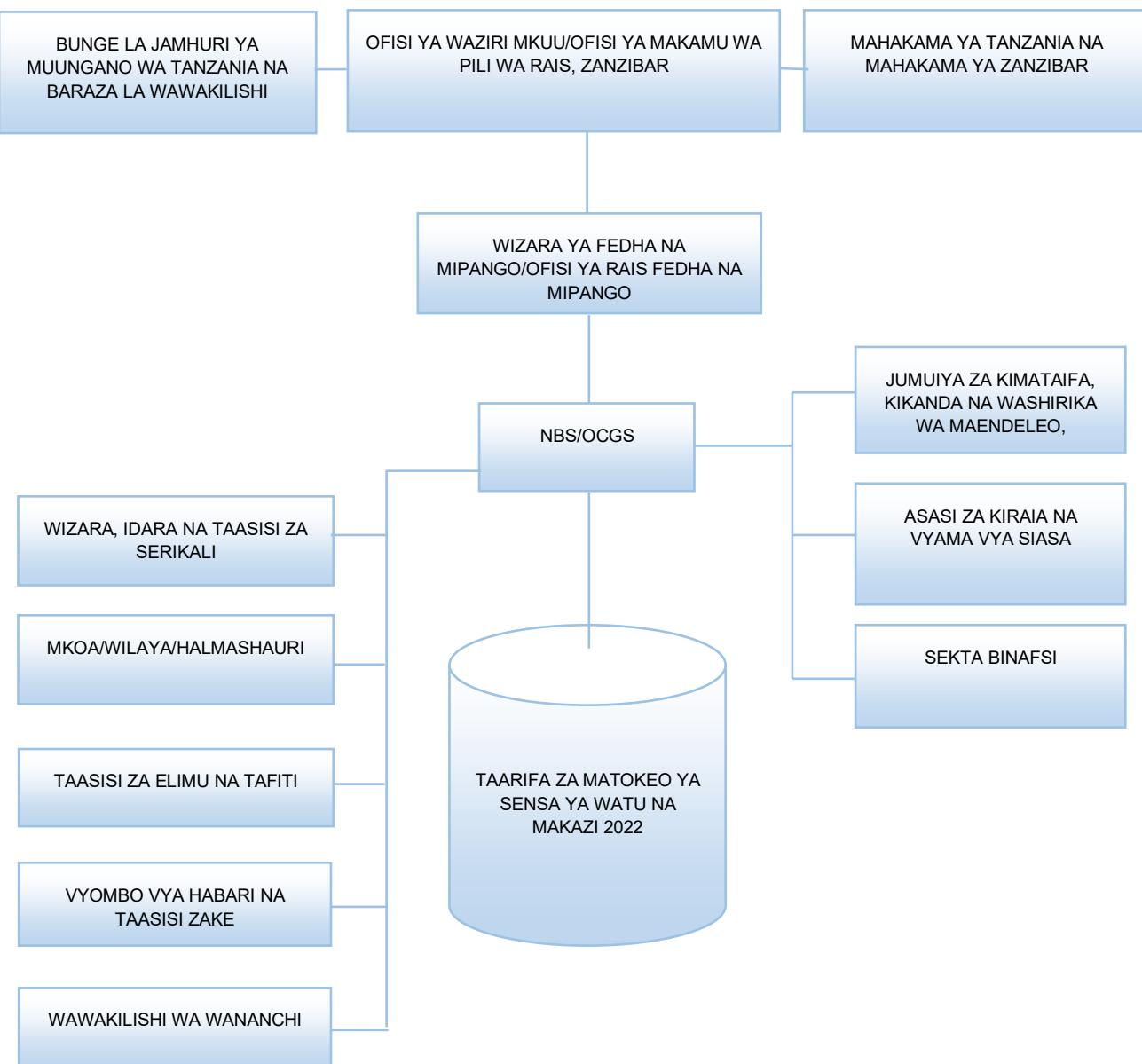
Utekelezaji wa Mwongozo utahusisha uchambuzi wa viashiria vya programu za Kitaifa, Kikanda na Kimataifa ambavyo vitapimwa kwa kutumia matokeo ya Sensa. Programu hizo ni pamoja na (i) Dira ya Maendeleo ya Taifa, 2025 (ii) Dira ya Maendeleo ya Zanzibar, 2050 (iii) Mpango wa Maendeleo wa Taifa wa Miaka Mitano, 2021/22 - 2025/26 (iv) Mpango wa Maendeleo wa Zanzibar, 2021/22 - 2025/26 (v) Dira ya Maendeleo ya Afrika Mashariki, 2050 (vi) Ajenda ya Maendeleo ya Afrika, 2063 na (vii) Malengo ya Maendeleo Endelevu, 2030; (viii) Sera ya Taifa ya Maendeleo ya Makazi ya mwaka 2000; (ix) Sera ya Taifa ya Ardhi ya Zanzibar ya Mwaka 2018; na (x) Sera ya Taifa ya Nyumba ya Zanzibar ya mwaka 2008. Matokeo ya uchambuzi wa viashiria na uhusiano wake na maswali ya Sensa yameainishwa kwenye viambatisho Na. 1.1 – 1.8.

#### 3.2 Walengwa na Muundo wa Kitaasisi

Walengwa wakuu wa Mwongozo ni Wizara, Idara na Taasisi za Serikali, Sekta Binafsi, Washirika wa Maendeleo, Asasi za Kiraia, Taasisi za Tafiti, Taasisi za Elimu ya Juu, Vyama vya Siasa, Wanahabari, Taasisi za Dini, Wananchi na Wageni.

Muundo wa usimamizi na utekelezaji wa Mwongozo umeoneshwa katika Kielelezo Na. 1.

## Kielelezo Na. 1: Muundo wa Kitaasisi wa Utekelezaji wa Mwongozo



Muundo wa Kitaasisi na Majukumu ya Wadau katika Utekelezaji wa Mwongozo umeainishwa katika Jedwali Na. 3.1.

**Jedwali Na. 3.1: Muundo wa Kitaasisi na Majukumu ya Wadau katika Utekelezaji wa Mwongozo**

Na.	Wadau	Majukumu
1.	Ofisi ya Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kutoa maelekezo kwa Wizara, Idara, na Taasisi za Serikali katika kutumia na kutekeleza mwongozo; na</li> <li>ii. Kupokea taarifa za utekelezaji kwa kipindi kilichowekwa.</li> </ul>
2.	Wizara ya Fedha na Mipango na Ofisi ya Rais, Fedha na Mipango, Zanzibar	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kuwezesha upatikanaji wa rasilimali fedha kwa ajili ya utekelezaji wa Mwongozo kulingana na bajeti za Taasisi husika</li> <li>ii. Kupokea taarifa za utekelezaji kwa kipindi kilichowekwa.</li> </ul>
3.	NBS/OCGS	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kuwezesha upatikanaji wa takwimu za Sensa ya 2022 kwa wadau;</li> <li>ii. Kuandaa kanzidata ya viashiria muhimu vya kijamii, kiuchumi na mazingira ili kuchochea matumizi ya matokeo ya Sensa katika mipango ya maendeleo;</li> <li>iii. Kuandaa kanzidata ya viashiria muhimu vya makundi maalumu kama vile Watu Wenye Ulemavu na wafanyabiashara ndogondogo kwa kutumia Matokeo ya Sensa ili kukuza ushiriki wao katika shughuli za maendeleo;</li> <li>iv. Kuratibu mafunzo ya utekelezaji wa Mwongozo;</li> <li>v. Kusimamia viwango vya ubora wa takwimu za Sensa ya 2022;</li> <li>vi. Kutafuta fedha kupitia awamu ya Pili ya Mpango Kabambe wa Kuboresha na Kuimarisha Takwimu Tanzania (TSMP-II) kwa ajili ya utekelezaji wa Mwongozo wa Kitaifa wa Matumizi ya Matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022; na</li> <li>vii. Kuandaa mpangokazi na gharama za utekelezaji wa Mwongozo.</li> </ul>
4.	Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi na Wizara ya Ardhi na Maendeleo ya Makaazi	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kutoa elimu na ufanuzi wa kitaalam kuhusu masuala ya takwimu za Sensa ya Majengo;</li> <li>ii. Kufanya ufuutiliaji na tathmini ya utekelezaji wa Mwongozo kwa kushirikiana na NBS/OCGS;</li> <li>iii. Kuwezesha upatikanaji wa takwimu za Sensa ya Majengo kwa wadau;</li> </ul>

<b>Na.</b>	<b>Wadau</b>	<b>Majukumu</b>
<b>5.</b>	Wizara nyingine za Kisekta	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kuzingatia matumizi ya takwimu katika uandaaji na uhuishaji wa sera, sheria, mipango na programu za maendeleo;</li> <li>ii. Kuandaa bajeti kwa ajili ya utekelezaji wa Mipango ya Kisekta inayotumia Matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022.</li> </ul>
<b>6.</b>	Mikoa	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kusimamia utoaji wa mafunzo, usambazaji na matumizi ya matokeo ya Sensa ya 2022 katika ngazi za Mamlaka za Serikali za Mitaa;</li> <li>ii. Kuandaa bajeti kwa ajili ya utekelezaji wa Mipango inayotumia Matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022; na</li> <li>iii. Kusimamia Halmashauri zote katika kuandaa bajeti kwa ajili ya utekelezaji wa Mipango inayotumia Matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022.</li> </ul>
<b>7.</b>	Wilaya	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kusimamia Halmashauri zote kutumia matokeo ya Sensa katika uandaaji wa mipango ya maendeleo;</li> <li>ii. Kusimamia Halmashauri zote kutumia matokeo ya Sensa katika kubuni vyanzo vipyta ya mapato</li> </ul>
<b>8.</b>	Taasisi za Serikali, Sekta Binafsi, Asasi za kiraia na Vyama vya Siasa	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kutumia matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022 katika mipango yao;</li> <li>ii. Kuhamasisha matumizi sahihi ya matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022;</li> <li>iii. Kutumia matokeo ya Sensa katika kufanya maamuzi sahihi kwenye masuala ya kiuchumi, kijamii na mazingira kama vile masuala ya biashara na uwekezaji; na</li> <li>iv. Kufuatilia utekelezaji wa miradi ya maendeleo kwa kutumia matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022.</li> </ul>
<b>9.</b>	Mamlaka mbalimbali za usajili wa watu	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. NIDA/ZAID – kupata kanzidata ya watanzania wenyе umri wa miaka 18 na kuendelea ambaо hawana vitambulisho, pia kuweza kuandaa rasilimali kwa ajili ya kutoa vitambulisho kulingana na idadi ya watu wanaotarajiwa kutimiza umri wa miaka 18 na mahali walipo.</li> <li>ii. RITA/ZCRA – kupata idadi ya watu ambaо hawana vyeti vya kuzaliwa na mahali walipo pia kuandaa maoteo ya idadi ya watoto wanaotarajiwa kuzaliwa ili kuaandaa mkakati na rasilimali sahihi kwa ajili ya kusajili watoto mara wanapozaliwa.</li> <li>iii. NEC/ZEC – kuaandaa rasilimali za uandikishaji na uhuishaji wa daftari la kudumu la wapiga kura kulingana na idadi ya wapiga kura watarajiwa na mahali walipo</li> </ul>

<b>Na.</b>	<b>Wadau</b>	<b>Majukumu</b>
<b>10.</b>	Taasisi za Elimu na Tafiti	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kutumia matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022 katika masuala ya kitaaluma na utafiti; na</li> <li>ii. Kuibua tafiti za kina zitakazochochea kuboresha maisha ya wananchi kutokana na matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022.</li> </ul>
<b>11.</b>	Washirika wa Maendeleo	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kutumia matokeo ya Sensa ya Watu na Makazi katika mipango yao kwa viashiria vyote vya idadi ya watu na hali za makazi yao badala ya kutumia maoteo; na</li> <li>ii. Kutoa msaada wa rasilimali fedha, vifaa na utaalamu kwa ajili ya utekelezaji wa mipango ya maendeleo inayotumia Matokeo ya Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022.</li> </ul>
<b>12.</b>	Taasisi Zinazosimamia Habari pamoja na Vyombo vya Habari	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kuelimisha na kuhamasisha umma kuhusu matumizi sahihi ya matokeo ya Sensa ya 2022</li> <li>ii. Kutumia matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022 katika mipango yao;</li> </ul>
<b>13.</b>	Wawakilishi wa Wananchi (Wabunge, Wawakilishi na Madiwani)	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kutumia takwimu za Sensa katika kujenga hoja za maendeleo zenyne Ushahidi wa kitakwimu katika maeneo yao ya uwakilishi;</li> <li>ii. Kutumia takwimu za Sensa katika kufanya maamuzi sahihi ya maendeleo ya wananchi katika maeneo yao ya uwakilishi;</li> <li>iii. Kufuatilia utekelezaji wa miradi ya maendeleo kwa kutumia matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022;</li> <li>iv. Kuhamasisha matumizi sahihi ya matokeo ya Sensa;</li> </ul>
<b>14.</b>	Wananchi na Watu Binafsi	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kutumia matokeo ya Sensa katika kufanya maamuzi sahihi katika masuala ya kijamii na kiuchumi kama vile masuala ya biashara na uwekezaji; na</li> <li>ii. Kufuatilia utekelezaji wa miradi ya maendeleo kwa kutumia matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022</li> </ul>

### 3.3 Matumizi ya Matokeo ya Sensa

Matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022, yatatumika kama msingi muhimu wa kufanya maamuzi yanayohusu sera, sheria, mipango na programu mbalimbali za maendeleo katika vipindi vya muda mfupi, wa kati na mrefu. Matokeo hayo yatasaidia kwa kiasi kikubwa upimaji wa ufanisi kwenye utoaji wa huduma mbalimbali za kijamii na kiuchumi kwa kipindi husika. Hivyo, pamoja na matumizi mengine, matokeo ya Sensa yatatumika kama ifuatavyo:-

- i. Kuandaa na kuboresha sera, sheria, mipango na programu mbalimbali kwa maendeleo endelevu ya kijamii na kiuchumi;
- ii. Kupima kiwango cha maendeleo kilichofikiwa pamoja na kufanya tathmini ya huduma za kijamii na kiuchumi zinazotolewa kulingana na mahitaji;
- iii. Kutumika kama muhimili wa sampuli (*Sampling frame*) kwa ajili ya tafiti mbalimbali;
- iv. Kuainisha maeneo yanayohitaji kufanyiwa tafiti za kina;
- v. Kuainisha maeneo yenye uhitaji wa huduma za kijamii;
- vi. Kutumika katika kugawa maeneo ya utawala na majimbo ya uchaguzi;
- vii. Kutumika na Jumuiya ya wafanyabiashara na wawekezaji katika kufanya maamuzi yanayotumia ushahidi wa kitakwimu;
- viii. Kufanya maamuzi ya kimkakati ya kuanzisha, kuimarisha na kuendeleza shughuli za kiuchumi;
- ix. Kutoa taarifa zitakazotumika kufanya tathmini ya mwenendo wa uhamaji;
- x. Kuwezesha kufanya maoteo ya idadi ya watu na majengo katika maeneo ya kiutawala;
- xi. Kufanya ulinganifu wa takwimu kitaifa, kikanda na kimataifa;
- xii. Kuwezesha udhibiti na usimamizi wa uendelezaji miji;
- xiii. Kuandaa Kanzidata ya Taifa ya taarifa za majengo;
- xiv. Uchakataji wa mahitaji ya makazi nchini; na
- xv. Kutumika katika miradi ya upangaji, upimaji, urasimishaji na umilikishaji ardhi.

#### **Sanduku Na. 1: Mipango na Miradi inayoendelea kwa sasa**

Ikumbukwe kuwa kabla ya utekelezaji wa Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022, Serikali na wadau mbalimbali wamekuwa wanatekeleza mipango na programu mbalimbali kwa ajili ya maendeleo ya wananchi. Matokeo ya sensa hii yasitumike katika kujenga hoja za kusitisha mipango ambayo utekelezaji wake umeshaanza au kwa namna yoyote kuchelewesha ukamilishaji wa miradi na programu zinazoendelea kutekelezwa. Serikali bado inabaki na dhamana na wajibu wa kuhakikisha kila mwananchi anapata huduma anayostahili. Mipango na Miradi ya Maendeleo inayoendelea kwa sasa ifanyiwe maboresho kuendana na matokeo ya Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022

### 3.4 Matumizi ya Takwimu za Kijiografia za Sensa

Lengo la kukusanya Takwimu za Kijiografia katika Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022, ni kuwezesha utoaji wa matokeo ya sensa katika mfumo wa ramani za maeneo yote ya kiutawala yakijumuisha mikoa, wilaya, majimbo ya uchaguzi, halmashauri, kata/shehia, vijiji/mitaa hadi vitongoji. Hii inatokana na ukweli kwamba kwa mara ya kwanza katika historia ya Tanzania mipaka ya maeneo yote ya kiutawala imehuishwa kuititia zoezi la Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022.

Aidha, takwimu zingine zilizokusanywa ni pamoja na; Majira Nukta (X,Y coordinates) za kila kaya, huduma za kijamii, kiuchumi, majengo na mazingira ili kutumika katika kufanya chambuzi mbalimbali za mgawanyo wa rasilimali za nchi kulingana na idadi ya watu na mahitaji yao katika ngazi za chini za maeneo ya utawala ambayo ni vitongoji na mitaa pamoja na usalama wa wananchi katika maeneo hayo.

Kulingana na miongozo ya Kimataifa na Kikanda zikiwemo; Umoja wa Mataifa (UN), Jumuiya ya Maendeleo Kusini mwa Afrika (SADC) na Umoja wa Afrika (AU) zinasisitiza kuwa, takwimu zote zinazokusanywa na Ofisi za Taifa za Takwimu ziunganishwe (integrated) na takwimu za kijiografia ili zisambazwe kwa kutumia njia ya ramani kuwezesha kuwaongezea uelewa wadau wengi zaidi hususan wananchi wa kawaida kuhusu takwimu na matumizi yake zikiwemo takwimu za Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022.

Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali Zanzibar watashirikiana na wadau wengine wa takwimu katika kuweka namna bora ya kubadilishana taarifa za kijiografie (*Geo Spatial Data*) zinazotokana na Sensa ya Watu na Makazi. Jedwali Na.2 linaonesha baadhi ya takwimu za kijiografie zinazotokana na Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022 na matumizi yake.

#### Jedwali 3. 2: Aina ya Takwimu za Kijiografie na Matumizi Makuu

Na.	Aina ya Takwimu	Matumizi Makuu
1.	Takwimu za kaya	i. Kuonesha kaya ilipo; na ii. Kuonesha mtawanyiko uliopo kati ya kaya moja hadi nyingine
2.	Takwimu za Majengo	i. Kuonyesha kila Jengo lilipo ii. Mtawanyiko wa majengo kati ya jengo moja na lingine na iii. Msongamano wa majengo katika ngazi zote za utawala. iv. Muundo wa makazi (Settlement Pattern).
3.	Takwimu za maeneo ya kiutawala na kisiasa nchini	i. Kuonesha maeneo ya utawala yaliyopo nchini (mkoa, wilaya, halmashauri, jimbo, tarafa, kata/shehia, kijiji na mtaa/kitongoji); ii. Kuwezesha watawala na wanasiasa kubaini ukomo wa maeneo ya kiutawala ardhini; iii. Kufahamu miundombinu inayopatikana katika maeneo ya kiutawala kama vile barabara, huduma za mawasiliano na umeme; na iv. Kuitambua na kuilinda mipaka ya nchi.

<b>Na.</b>	<b>Aina ya Takwimu</b>	<b>Matumizi Makuu</b>
4.	Takwimu za huduma za elimu	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kuonesha mahali shule/skuli zilipo ndani ya eneo la utawala zikiwemo shule za awali/skuli za maandalizi, misingi na sekondari; na</li> <li>ii. Kuonesha mtawanyiko wa shule/skuli na kujua umbali uliopo kati ya shule/skuli na kaya.</li> </ul>
5.	Takwimu za Anwani za Makazi (NaPA)	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kuonesha mtawanyiko wa Anwani za Makazi;</li> <li>ii. Kuonesha Anwani ilipo; na</li> <li>iii. Kuonesha mwelekeo kutoka Anwani moja Kwenda nyingine.</li> </ul>
6.	Takwimu za huduma za afya	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kuonesha mahali vituo vya kutolea huduma za afya vilipo ndani ya eneo la utawala vikiwemo zahanati, vituo vya afya na hospitali; na</li> <li>ii. Kuonesha umbali uliopo kati ya vituo na kaya.</li> </ul>
7.	Takwimu za huduma za vituo maalum	Kuonesha mahali vituo maalum kama vile vituo vya kulelea watu wenye ulemavu, watoto yatima, wazee na waathirika wa dawa za kulevya vilipo.
8.	Takwimu za huduma za usalama wa raia	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kuonesha vituo vya polisi</li> <li>ii. Kuonesha mtawanyiko wa vituo vya polisi na kaya;</li> <li>iii. Kuonesha maeneo yenye matukio ya uhalifu wa mara kwa mara ndani ya eneo la utawala;</li> <li>iv. Kuonesha maeneo ambayo yamepata majanga na maafa ndani ya eneo la utawala; na</li> <li>v. Kuonesha maeneo ambayo ajali za barabarani hutokea mara kwa mara.</li> </ul>
9.	Takwimu za huduma za maji	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kuonesha mahali miundombinu ya maji kama vile visima, bomba/mfereji ilipo ndani ya eneo la utawala; na</li> <li>ii. Kuonesha umbali uliopo kati ya miundombinu ya huduma hizo na kaya zilipo ndani ya eneo la utawala.</li> </ul>
10.	Takwimu za huduma za kiuchumi na uwekezaji na kukuza sekta binafsi	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kuonesha maeneo yenye viwanda;</li> <li>ii. Kuonesha maeneo yaliyotengwa kwa ajili ya uwekezaji;</li> <li>iii. Kuonesha maeneo yanayojishughulisha na uchimbaji wa madini, mchanga na kokoto;</li> <li>iv. Kuonesha maeneo yenye miundombinu ya umwagiliaji;</li> <li>v. Kuonesha maeneo yenye masoko na magulio; na</li> <li>vi. Kuonesha maeneo yenye huduma za Kifedha kama vile Benki, SACCOS na VICOBA ndani ya eneo la utawala.</li> </ul>
11.	Takwimu za mazingira	<ul style="list-style-type: none"> <li>i. Kuonesha uharibifu wa mazingira kama ukataji miti holela, kupotea uoto wa asili, kuenea kwa jangwa na mmomonyoko wa ardhi;</li> <li>ii. Mabadiliko ya tabianchi; na</li> <li>iii. Utupaji wa taka ngumu na taka za kielektroniki.</li> </ul>

### **3.5 Matumizi ya Matokeo ya Sensa kwa Sekta**

Matokeo ya Sensa (viashiria na kijiografia) yataatumika katika sekta mbalimbali zinazohusika na masuala ya kijamii, kiuchumi, na mazingira; kwa mfano;

#### **3.5.1 Sekta ya Elimu**

Maamuzi ya ujenzi wa shule, idadi ya madarasa, idadi ya matundu ya vyoo, idadi walimu, kufuatilia idadi ya watoto wanaotakiwa kuandikishwa shule, uwiano wa wanafunzi na walimu, na miundombinu ya wanafunzi wenye mahitaji maalum;

#### **3.5.2 Sekta ya Afya**

Maamuzi ya ujenzi wa vituo vya kutolea huduma za afya, mahitaji ya vifaa tiba na dawa, idadi ya watoa huduma za afya, uwiano wa watoa huduma za afya na idadi ya watu;

#### **3.5.3 Sekta ya Maji**

Maamuzi ya uzalishaji na usambazaji wa huduma za maji kulingana na idadi ya watu, idadi ya vituo vya kutolea huduma za afya, idadi ya shule;

#### **3.5.4 Sekta ya Kilimo, Ufugaji, Uvuvi, na Misitu**

Maamuzi ya uzalishaji na usambazaji wa pembejeo za kilimo, uamuzi wa kutenga maeneo ya kilimo na ufugaji, maeneo ya kupanda misitu, uamuzi wa kutengeneza na kulinda ajira za vijana, kupunguza msongamano wa watu mijini;

#### **3.5.5 Sekta ya Viwanda**

Maamuzi ya ujenzi wa viwanda kulingana na miundombinu ya maji, umeme, idadi ya watu, nguvukazi, upatikanaji wa mali ghafi, kupunguza msongamano wa watu mijini;

### **3.6 Mpangokazi**

Katika kufanikisha malengo ya Mwongozo huu, umeandaliwa Mpangokazi ambao unaainisha gharama za usambazaji wa Mwongozo, aina ya shughuli kwa makundi mbalimbali ya walengwa, idadi ya shughuli, njia za uwasilishaji, waratibu na muda wa utekelezaji kuanzia ngazi ya Taifa hadi ngazi ya chini ya utawala. Mpangokazi huu utakuwa ni msingi wa kuandaa mipango kazi ya kisekta ili kufikia malengo yaliyowekwa.

### **3.7 Ufutiliaji na Tathmini**

Katika kuhakikisha kuwa matokeo ya Sensa ya Mwaka 2022 yanaleta ufanisi na tija, Serikali imeandaa Mpango wa Ufutiliaji na Tathmini unaozielekeza Wizara, Idara, na Taasisi za Serikali kuandaa taarifa za ufutiliaji wa matumizi ya Matokeo ya Sensa. Taarifa hizi zitawasilishwa Ofisi ya Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Zanzibar na baadae kuwasilishwa kwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Rais wa Zainzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi kwa hatua stahiki.

Aidha, kwa upande wa Mfumo wa Anwani za Makazi utekelezaji utaendelea kwa kuzingatia kasi ya mabadiliko ya makazi yanayochangiwa na ukuaji wa mijii na shughuli za kiuchumi, hivyo utawekewa Mpango madhubuti wa Usimamizi na Uendelezaji.

### **3.8 Bajeti**

Wizara, Idara, na Taasisi za Serikali, Sekretarieti za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa zinaagizwa kuandaa bajeti ya kutekeleza Mwongozo kwa kila mwaka kulingana na ‘MTEF’.

Gharama ya kuelimisha umma na kutangaza Mwongozo katika vyombo vya Habari katika ngazi zote za utawala inakadiriwa kuwa TShs. Milioni 20 kuanzia mwaka wa fedha 2022/23 hadi 2023/2024.

## SURA YA NNE

### USAMBAZAJI WA MATOKEO YA SENSA YA WATU NA MAKAZI 2022

#### 4.1 Utangulizi

Mwongozo unaelekeza usambazaji wa matokeo ya Sensa kufanyika kwa njia kuu mbili ambazo ni machapisho na kidijitali.

##### 4.1.1 Usambazaji kwa Njia ya Machapisho

Matokeo ya Sensa yatachapishwa na kusambazwa katika ngazi zote za utawala na hususan katika maeneo ya vijijini. Machapisho haya yatajumuisha, vitabu, vijitabu (pocket size), vipeperushi, *wall charts* na ramani kwa ajili kutumiwa na wadau waliobainishwa katika Kielelezo Na.1.

##### 4.1.2 Usambazaji kwa Njia ya Kidijitali

Matokeo ya Sensa yatapatikana kwa njia ya kidijitali kupitia maeneo yafuatayo;

- a) Ripoti za Matokeo ya Sensa zitawekwa katika tovuti za Wizara, Idara na Taasisi za Serikali katika mifumo rafiki (readable and accessible formats);
- b) Matokeo katika mfumo wa majedwali rafiki kwa mtumiaji (table retrieval system) yatakuwa katika tovuti za Ofisi ya Taifa ya Takwimu ([www.nbs.go.tz](http://www.nbs.go.tz)) na Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Zanzibar ([www.ocgs.go.tz](http://www.ocgs.go.tz)).  
Mfumo huu utamwezesha mtumiaji kutengeneza majedwali, michoro, na ramani kulingana na mahitaji yake papo hapo mtandaoni na kutuma taarifa aliyoitengeneza kwenda katika program zinazotumika kuandaa ripoti kama *Word*, *Excel*, na/au kuchapisha moja kwa moja katika *printer* tayari kwa matumizi anayokusudia.
- c) Matokeo ya Sensa yatatolewa kwa njia ya simu za kiganjani kupitia ujumbe mfupi (sms), na application (App). Mfumo umeandaliwa wa kuwawezesha watumiaji wa kawaida kupata taarifa za msingi za sensa kupitia simu zao za kiganjani kwa njia ya ujumbe mfupi (sms). Ujumbe huu utawawezesha watu wote wanaohitaji kujua matokeo ya msingi (kama idadi ya watu katika eneo la kijiografia kwa jinsi na makundi ya umri) waweze kuzipata. Kwa wenye simu janja (smartphones) imeandaliwa (application) kwa ajili ya kuwawezesha kupata matokeo ya Sensa kiganjani na katika namna iliyo ya kisayansi zaidi sawa na watakaotumia kompyuta.

- d) Takwimu katika mfumo wa taarifa ghafi (raw/micro data). Watumiaji katika kundi hili ni wachambuzi, watafiti, wanafunzi wa ngazi za shahada na kuendelea, watunga sera na wapanga mipango mbali mbali ya kitaifa (wizara na taasisi za umma). Katika kuhakikisha usiri wa taarifa za mtu mmoja mmoja aliyehesabiwa unalindwa, hatua zifuatazo zitachukuliwa kabla ya takwimu hizo kuwekwa katika tovuti kama zilivyoainishwa katika Sheria ya Takwimu SURA 351. Hatua nyingine ni kama zifuatavyo;
- i. Kuondoa taarifa zote za utambulisho zinazoweza kusababisha kumtambua mtu anayehusika na taarifa hizo (anonymization). Taarifa hizo zitakazoondolewa ni pamoja na majina ya watu waliohesabiwa;
  - ii. Utambulisho wa kijiografia kuanzia katika ngazi ya kiutawala ya Kata/Shehia, Kijiji/Mtaa na Kitongoji; na
  - iii. Taarifa zenye upekee (outliers) kwa baadhi ya watu waliohesabiwa ambazo zinaweza kumshawishi mtumiaji kufanya jaribio la kumtambua mtu husika.

### ***Sanduku Na.2: Kurudisha Mrejesho baada ya Uchambuzi wa Kina***

Kwa mtumiaji yeoyote anayeangukia katika kundi (d) hataweza kupatiwa takwimu zote zilizokusanywa katika ngazi mbalimbali za kiutawala bali atapatiwa kati ya asilimia 25 hadi 45 ya taarifa, kiwango ambacho kinamwezesha mchambuzi kufanya uchambuzi na kupata ushahidi wa kitakwimu katika kiashiria anachokusudia. Pia taarifa zote (micro data) zitakazotolewa hazitahusisha majira nukta (GPS coordinates) ya kaya zilizohesabiwa na Sheria ya Takwimu SURA 351 itazingatiwa kwa msingi wa matokeo ya uchambuzi kuwasilishwa katika ofisi za takwimu kwa pande zote mbili za muungano kabla ya kusambazwa kwa umma.

## VIAMBATISHO

### KIAMBATISHO NA. 1 (VIAMBATISHO 1.1 – 1.8):

**VIASHIRIA VYA MIPANGO YA MAENDELEO YA TAIFA, KIKANDA NA KIMATAIFA VINAVYOWEZA KUJIBIWA NA TAKWIMU ZA SENSA YA WATU NA MAKAZI YA MWAKA 2022**

**KIAMBATISHO 1.1: VIASHIRIA VYA DIRA YA MAENDELEO YA TAIFA 2025 VINAVYOWEZA KUJIBIWA NA TAKWIMU ZA SENSA YA WATU NA MAKAZI YA MWAKA 2022**

MALENGO	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
1. Ustawi wa Hali ya Juu	2.1 Uwiano wa wanafunzi kwa mwalimu, Shule za Msingi	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma za Jamii - Elimu (Idadi ya Wanafunzi na Walimu) Shule za Msingi
	2.2 Uwiano wa wanafunzi kwa mwalimu, Shule za Sekondari	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma za Jamii - Elimu (Idadi ya Wanafunzi na Walimu) Shule za Sekondari
	2.9 Asilimia ya uandikishaji wa wanafunzi ngazi ya msingi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
	2.10 Kiwango cha kujua kusoma na kuandika (wenye umri wa miaka 14 na kuendelea)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) na Elimu (Kujua kusoma na kuandika)
	2.11 Kiwango cha kutojua kusoma na kuandika kwa watu wazima miaka 18 na kuendelea	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) na Elimu (Kujua kusoma na kuandika)

MALENGO	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
	5.6 Kiwango cha upatikanaji wa Maji salama Mjini na Vijijini (Asilimia)	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma za Jamii (Upatikanaji wa Maji) na Utambulisho
	5.7 Kiwango cha upatikanajiji maji salama na usafi wa mazingira katika maeneo ya Vijijini (Asilimia)	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma za Jamii (Upatikanaji wa Maji, Vyoo) na Utambulisho
	6.1 Wastani wa umri wa kuishi	Dodoso la Senza	Taarifa za Kidemografia (wanakaya, jinsi na Umri) na za Vifo (umri)
	6.2 Vifo vya Watoto chini ya mwaka mmoja (kwa kila vizazi hai 1,000)	Dodoso la Senza	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) na Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi (Jinsi na umri wa aliyefariki)
	6.3 Uwiano wa vifo vitokanavyo na uzazi	Dodoso la Senza	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi (kifo wakati wa mimba, kujifungua na siku 42 baada ya kujifungua)
	6.4 Kiwango cha vifo vya watoto wenye umri wa chini ya miaka mitano	Dodoso la Senza	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi (kifo, jinsi na umri)
2. Utawala Bora na Utawala wa Sheria	3.13 Idadi ya vifo vitokanavyo na ajali za barabarani	Dodoso la Senza	Taarifa za Vifo vitokanavyo na Ajali za Barabarani (sababu ya Kifo)
3. Uchumi imara na Shindani	5.2 Kiwango cha ukosefu wa ajira	Dodoso la Senza	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri), na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenye umri wa miaka 5 au zaidi
	7.10 Asilimia ya Ajira katika sekta ya kilimo (Ukilinganisha na jumla ya Ajira katika Sekta zote)	Dodoso la Senza	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri), na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenye umri wa miaka 5 au zaidi

MALENGO	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
	7.11 Asilimia ya Ajira katika sekta ya Viwanda	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyewe umri wa miaka 5 au zaidi
	7.12 Asilimia ya watu wanaoishi katika hali ya usafi wa kuridhisha	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri), na Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
	10.1 Kiwango cha ongezeko la idadi ya watu	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri), na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenyewe umri wa miaka 10 au zaidi; na Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi
	10.2 Asilimia ya watu kwa maeneo ya vijijini,	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (wanakaya, Jinsi na Umri), na Utambulisho wa Eneo
	10.3 Jumla ya watu (Milioni)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (wanakaya, Jinsi na Umri)

**KIAMBATISHO 1.2: VIASHIRIA VYA DIRA YA MAENDELEO YA ZANZIBAR 2050 VINAVYOWEZA KUJIBIWA NA TAKWIMU ZA SENSA YA WATU NA MAKAZI YA MWAKA 2022**

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>NGUZO YA I: MABADILIKO YA KIUCHUMI</b>		
Kiwango cha Ukosefu wa ajira	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyе umri wa miaka 5 au zaidi
Fahirisi ya Maendeleo ya Watu (HDI)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), Elimu kwa Watu wenyе Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu), Hali ya Uzazi kwa wanawake wenyе umri wa miaka 10 au zaidi katika kipindi cha Miezi 12 au zaidi, na Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi
Idadi ya watu (Milioni)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri)
<b>1.1 UZALISHAJI KATIKA KILIMO</b>		
<b>Mwelekeo wa Kimkakati: Kubadilika kutoka katika kilimo cha kujikimu kwenda katika kilimo cha uzalishaji unaolenga mauzo nje ya nchi kwa njia endelevu na inayostahimili hali ya hewa kwa kuongeza thamani na kujitosheleza kwa chakula.</b>		
Ajira za moja kwa moja katika sekta ya kilimo (asilimia ya jumla ya ajira)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyе umri wa miaka 5 au zaidi
<b>1.2 VIWANDA NA BIASHARA</b>		
<b>Mwelekeo wa kimkakati: Kukuza uwezo wa viwanda na biashara kitaifa kwa kuzingatia mahitaji ya sekta za nje ya nchi ili kuongeza thamani zaidi.</b>		
Kiwango cha ajira katika sekta ya uzalishaji viwandani ikilinganishwa na ajira zote	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyе umri wa miaka 5 au zaidi

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>1.7: FEDHA NA UWEKEZAJI</b>		
<b>Mwelekeo wa Kimkakati: Kuunda sekta binafsi zenyе uwezo wa kiushindani, zenyе ubunifu katika masuala ya kifedha, pamoja na kuimarisha na kuhamasisha ukusanyaji wa rasilimali za ndani.</b>		
Kiwango cha watu wanaohudumiwa na huduma za bima	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Vitambulisho vya Utaifa na Uhai wa Wazazi (Bima ya Afya)
<b>NGUZO YA II: ELIMU NA MAFUNZO</b>		
<b>Mwelekeo wa kimkakati: Kubadilisha mfumo wa elimu ili kusaidia ubora wa elimu-jumuishi na programu ya mafunzo ili kujenga uwezo unaokidhi mahitaji ya maendeleo ya kiuchumi na kijamii</b>		
Kiwango cha wanafunzi waliofikia angalau kiwango cha chini cha ujuzi katika (i) kusoma (ii) kuandika na (iii) kuhesabu	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Kusoma, Kuandika na Kuhesabu)
Kiwango cha uandikishaji (udahili) halisi wa wanafunzi katika shule za msingi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
Kiwango cha uandikishaji halisi (udahili) wa wanafunzi katika shule za sekondari	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
Kiwango cha kujua kusoma na kuandika kwa jinsi na eneo	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Kusoma, kuandika na Kuhesabu) na Utambulisho

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>2.3 AFYA</b>		
<b>Mwelekeo wa kimkakati: Kudumisha mfumo bora na endelevu wa huduma za afya unaofikiwa na watu wote, unaotolewa na wataalamu bingwa wa afya kwa kutumia teknolojia na vifaa vya kisasa vya matibabu.</b>		
Wastani wa umri wa kuishi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenye umri wa Miaka 10 au zaidi katika kipindi cha Miezi 12 iliyopita
Kiwango cha vifo vya watoto walio chini ya mwaka mmoja (kwa kila vizazi hai 1,000)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi (Umri wa aliyefariki) na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenye umri wa Miaka 10 - 49 katika kipindi cha Miezi 12 iliyopita
Kiwango cha vifo vya watoto wenye umri chini ya miaka mitano	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi (Umri wa aliyefariki) na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenye umri wa Miaka 10 - 49 katika kipindi cha Miezi 12 iliyopita
Kiwango cha vifo vitokanavyo na uzazi kwa kila vizazi hai 100,000	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi (Iwapo aliyefariki ni mwanamke mwenye umri wa miaka 10 – 49
<b>2.4: MAJI, USAFI WA MAZINGIRA NA USAFI</b>		
<b>Mwelekeo wa kimkakati: Kuhakikisha upatikanaji, uwezo endelevu wa kumudu gharama za rasilimali za maji, huduma za usafi wa mazingira na kanuni za usafi, kuhakikisha kuwa kaya zote na taasisi za umma zinapata maji safi na salama pamoja na huduma za usafi.</b>		
Kiwango cha kaya zinazotumia vyanzo vya maji vilivyoifadhiwa	Dodoso la Sensa	Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira (Chanzo cha maji)
Kiwango cha kaya zilizouganishwa na bomba la maji machafu	Dodoso la Sensa	Taarifa za Umiliki na Hali ya Nyumba, Vifaa/Rasilimali (Aina ya choo)

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>2.5: HIFADHI YA JAMII NA AJIRA</b>		
<b>Mwongozo wa kimkakati:</b> Kukuza jamii yenyne furaha na utulivu inayoimarishwa na ustawi wa kijamii, kuishi pamoja kwa amani na ajira yenyne staha, ikilenga kulinda vikundi vilivyo katika mazingira hatarishi.		
Kiwango cha ushiriki wa nguvu kazi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenye umri wa miaka 5 au zaidi
Kiwango cha wanawake walioolewa kabla ya kufikia umri wa miaka 18	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi, Umri na Hali ya Ndoa)
Kiwango cha vijana wenye umri wa miaka 15 hadi 35 ambao hawasomi, hawana ajira au hawapo katika mafunzo	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenye umri wa miaka 5 au zaidi, na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio)
<b>NGUZO YA III: MUUNGANIKO WA MIUNDOMBINU</b>		
<b>3.1 NYUMBA NA MAKAZI</b>		
<b>Mwelekeo wa kimkakati:</b> Kuhakikisha upatikanaji wa makazi ya kisasa yanayofikika na ya gharama nafuu kwa watu wote kwa kufanya ugawaji wa maeneo mapya ya makazi, bila kuathiri ukubwa na ubora wa ardhi na rasilimali zinazohusika.		
Kiwango cha kaya zenyne huduma za msingi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
<b>NGUZO YA IV: UTAWALA NA USTAHIMILIVU</b>		
<b>4.12: MATUMIZI NA USIMAMIZI WA ARDHI</b>		
<b>Mwelekeo wa kimkakati:</b> Kutumia ardhi kwa usawa na uendelevu kupitia mfumo rahisi wa usimamizi wenye ubunifu kwa ukuaji shirikishi.		
Asilimia ya kaya zinazoishi katika maeneo ya mjini	Dodoso la Sensa	Taarifa za Utambulisho (kaya) na Kidemografija (Jinsi na Umri)

**KIAMBATISHO 1.3: VIASHIRIA VYA MPANGO WA TATU WA TAIFA WA MAENDELEO WA MIAKA MITANO  
(2021/22- 2025/26) VINAVYOWEZA KUJIBIWA NA TAKWIMU ZA SENSA YA WATU NA MAKAZI YA MWAKA 20224**

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>A. Hatua za Kukuza Uchumi wa Viwanda</b>		
<b>KILIMO</b>		
Mchango wa shughuli za kilimo kwenye ajira kwa ujumla (%)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyewe umri wa miaka 5 au zaidi
<b>VIWANDA</b>		
Mchango wa shughuli za uzalishaji viwandani kwenye ajira (%)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyewe umri wa miaka 5 au zaidi
<b>UJENZI</b>		
Mchango wa shughuli za ujenzi katika ajira kwa ujumla (%)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyewe umri wa miaka 5 au zaidi

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>B. UCHUMI SHINDANI</b>		
<b>MAWASILIANO</b>		
5.5.1 Uwiano wa watumiaji wa intaneti nchini (%)	Dodoso la Senса	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), na Umiliki wa Ardhi na TEHAMA
5.5.2 Uwiano wa wananchi wanaopata mawasiliano ya intaneti yenye kasi (%)	Dodoso la Senса	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), na Umiliki wa Ardhi na TEHAMA
5.5.4 Kaya zenyе angalau mwanakaya mmoja anayemiliki Simu ya mkononi (%)	Dodoso la Senса	Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
5.5.6 Idadi ya watu wanaomiliki simu ya mkononi	Dodoso la Senса	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), na Umiliki wa Ardhi na TEHAMA
5.5.7 Idadi ya Kaya zinazotumia Mfumo wa Anwani za Makazi na Postikodi	Dodoso la Senса	Taarifa ya Anwani ya Makazi
5.5.8 Idadi ya Taasisi za Umma zinazotumia mfumo wa Anwani ya Makazi na Postikodi	Dodoso la Majengo	Taarifa ya Anwani ya Makazi
5.5.9 Uwiano wa Watu waliofikiwa na Mitandao ya Simu za Mkononi (%)	Dodoso la Jamii	Huduma za Mawasiliano

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>NISHATI</b>		
5.6.6 Idadi ya Watu waliopata huduma ya Umeme (%)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), na Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
5.5.7 Kaya zilizounganishwa na huduma ya Umeme (%)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
<b>D. MAENDELEO YA WATU</b>		
<b>Viashiria vya Maendeleo ya Watu</b>		
1.1 Fahirisi ya Maendeleo ya Watu (HDI)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), Elimu kwa Watu wenyewe Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu), Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi na Huduma za Afya
1.8 Fahirisi ya Umaskini kwa Viashiria Vingi - MPI	Dodoso la Sensa	Taarifa za Elimu kwa Watu wenyewe Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu), na Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
1.3 Kiwango cha ukosefu wa ajira (Ngazi ya kitaifa)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyewe umri wa miaka 5 au zaidi

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>Elimu ya Awali</b>		
2.1.1.1 Uwiano wa uandikishaji wa jumla (% ya wanaostahili)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
2.1.1.2 Kiwango cha uandikishaji wa rika lengwa (% ya wanaostahili)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
2.1.1.3 Uwiano wa Idadi ya Wanafunzi/Walimu wenye sifa	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Elimu
2.1.1.4 Idadi ya Walimu wenye sifa	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Elimu
<b>Elimu ya Msingi</b>		
2.1.2.1 Uwiano wa uandikishaji wa jumla (% ya wanaostahili)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
2.1.2.2 Kiwango cha uandikishaji wa rika lengwa (% ya wanaostahili)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
2.1.2.4 Uwiano wa mwalimu kwa idadi ya wanafunzi	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Elimu
2.1.2.5 Idadi ya Walimu wenye sifa	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Elimu

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
2.1.2.6 Uwiano wa darasa kwa idadi ya wanafunzi	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Elimu
2.1.2.7 Uwiano wa choo kwa idadi ya wanafunzi (Wavulana)	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Elimu
2.1.2.8 Uwiano wa choo kwa idadi ya wanafunzi (wasichana)	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Elimu
2.1.2.10 Asilimia ya shule zenyetanu ya maji safi	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Elimu
2.1.2.11 Asilimia ya shule zenyetanu ya umeme	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Elimu
2.1.2.13 Kiwango cha elimu cha watu wazima wanaojua kusoma na kuandika	Dodoso la Senza	Taarifa za Kidemografie (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
<b>ELIMU YA SEKONDARI (KIDATO CHA I-IV)</b>		
2.1.3.1 Kiwango cha uandikishaji wa jumla (%) ya wanaostahili)	Dodoso la Senza	Taarifa za Kidemografie (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
2.1.3.2 Kiwango cha uandikishaji wa watoto wenye rika lengwa (%) ya wanaostahili)	Dodoso la Senza	Taarifa za Kidemografie (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
2.1.3.3 Uwiano wa idadi ya wanafunzi kwa mwalimu kwa Kidato cha I-IV	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Jamii -Elimu (Idadi ya Wanafunzi na Walimu)
2.1.3.4 Uwiano wa darasa kwa idadi ya wanafunzi	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Jamii -Elimu (Idadi ya Madarasa na wanafunzi)
2.1.3.5 Uwiano wa choo kwa idadi ya wanafunzi	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Jamii -Elimu (Idadi ya Matundu ya Choo na wanafunzi)
2.1.3.6 Asilimia ya shule zenyehuduma ya maji safi katika asilimia	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Jamii -Elimu (Shule na Upatikanaji wa Maji)
2.1.3.7 Asilimia ya Shule zenyehuduma ya umeme	Dodoso la Jamii	Taarifa za Huduma ya Jamii -Elimu (Shule na Upatikanaji wa Umeme)
<b>ELIMU YA SEKONDARI KIDATO CHA V-VI</b>		
2.1.4.1 Kiwango cha uandikishaji wa jumla (%) ya wanaostahili)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografie (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
2.1.4.2 Kiwango cha uandikishaji wa wanafunzi wenye rika lengwa, (%) ya wanaostahili)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografie (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>ELIMU YA JUU</b>		
2.1.5.1 Udhili katika elimu ya juu	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenyewe Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
2.1.5.5 Idadi ya Wahitimu wa vuo vikuu	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenyewe Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
<b>ELIMU YA KATI</b>		
2.1.6.1 Udhili katika elimu ya Ufundu na mafunzo ya ufundu stadi kwa jumla (%)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenyewe Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
<b>SEKTA YA AFYA</b>		
4.1 Vifo vya Watoto wachanga, kwa kila vizazi hai 1000	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenyewe umri wa miaka 10 au zaidi katika kipindi cha miezi 12 iliyopita
4.2 Vifo vya watoto wenyewe umri chini ya miaka mitano, kwa kila vizazi hai 1000	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenyewe umri wa miaka 10 au zaidi katika kipindi cha miezi 12 iliyopita
4.4 Vifo vitokanavyo na uzazi kwa vizazi hai 100,000	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenyewe umri wa miaka 10-49 katika kipindi cha miezi 12 iliyopita

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
4.5 Wastani wa umri wa kuishi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi
<b>MAJI NA USAFI WA MAZINGIRA</b>		
5.1 Asilimia ya watu wanaopata maji ya bomba au maji safi kama chanzo kikuu vijijini	Dodoso la Sensa	Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
5.2 Uwiano wa kaya za vijijini zenyе vifaa bora vya usafi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
5.3 Asilimia ya watu wanaopata maji ya bomba au maji safi kama chanzo kikuu katika makao makuu ya mikoa	Dodoso la Sensa	Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
5.4 Asilimia ya kaya zilizounganishwa kwenye mfumo rasmi wa maji-taka katika makao makuu ya mikoa	Dodoso la Sensa	Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
5.6 Asilimia ya watu wanaopata maji ya bomba au maji safi kama chanzo kikuu katika maeneo ya makao makuu ya wilaya na miji midogo	Dodoso la Sensa	Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
5.7 Asilimia ya watu wanaopata maji ya bomba au maji safi kama chanzo kikuu katika Mkoa wa Dar es Salaam	Dodoso la Sensa	Taarifa za Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
5.8 Asilimia ya kaya zilizounganishwa kwenye mfumo rasmi wa maji-taka katika makao makuu ya mikoa umma katika Mkoa wa Dar es Salaam	Dodoso la Sensa	Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
<b>MIPANGO MIJI, NYUMBA NA MAKAZI ENDELEVU YA WATU</b>		
6.1 Asilimia ya ardhi iliyopimwa	Dodoso la Majengo	Taarifa za Jengo
6.2 Idadi ya mali zilizorasimishwa katika makazi yasiyo rasmi	Dodoso la Majengo	Taarifa za Jengo
6.3 Idadi ya leseni za makazi zilizotolewa kwa wamiliki katika makazi yasiyo rasmi	Dodoso la Majengo	Taarifa za Jengo
6.4 Asilimia ya ardhi yenye makazi yasiyo rasmi	Dodoso la Majengo	Taarifa za Jengo
<b>HIFADHI YA JAMII</b>		
8.1 Ongezeko la kinga ya Jamii (%)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Vitambulisho vya Utaifa na Uhai wa Wazazi
8.2 Wigo wa Mpango wa Taifa wa Bima ya Afya (%)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Vitambulisho vya Utaifa na Uhai wa Wazazi
8.5 Uwiano wa watoto wenye ulemavu wanaohudhuria elimu ya msingi (%)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu) na Hali ya Ulemavu

VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
8.6 Watoto wenge umri wa Miaka 5-17 wanaotumikishwa (Asilimia)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenge umri wa miaka 5 au zaidi
8.7 Idadi ya wazee wasiojiweza wenge kadi za bima ya afya zinazowawezesha kupata matibabu	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Vitambulisho vya Utaifa na Uhai wa Wazazi
8.16 Idadi ya Madawati ya Jinsia na Watoto yaliyoanzishwa katika vituo vya polisi	Dodoso la Jamii	Huduma nyingine za jamii
<b>F. UONGOZI BORA NA UTAWALA WA SHERIA</b>		
<b>Kuboresha Utambuzi na Usajili wa Raia na Wasio Raia na Huduma za Uhamiaji</b>		
1.1.12 Asilimia ya Watoto chini ya miaka 5 waliosajiliwa na kupatiwa vyeti vya kuzaliwa	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Vitambulisho vya Utaifa na Uhai wa Wazazi
3.2 Idadi ya watu walioandikishwa na kupatiwa vitambulisho vya Taifa	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Vitambulisho vya Utaifa na Uhai wa Wazazi
<b>Usalama wa Umma, Sheria na Taratibu</b>		
2.2 Idadi ya matukio ya hatari yaliyotambuliwa na kuripotiwa na Jamii (%)	Dodoso la Jamii	Matukio Makuu Katika Kitongoji/ Mtaa/Shehia

**KIAMBATISHO 1.4: VIASHIRIA VYA MPANGO WA MAENDELEO WA ZANZIBAR (2021/2022- 2025/26)**  
**VINAVYOWEZA KUJIBIWA NA TAKWIMU ZA SENSA YA WATU NA MAKAZI YA MWAKA 2022**

NGUZO, ENEO LA KIPAUMBELE NA VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>NGUZO 1: MABADILIKO YA KIUCHUMI</b>		
<b>ENEO LA KIPAUMBELE 1.1: UZALISHAJI WA KILIMO</b>		
<b>1.1.2 Ajira za moja kwa moja katika sekta ya kilimo (asilimia ya jumla ya ajira)</b>	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenye umri wa miaka 5 au zaidi
<b>NGUZO II: MTAJI WA WATU NA HUDUMA ZA JAMII</b>		
<b>2.1 Wastani wa umri wa kuishi</b>	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenye Umri wa Miaka 10- 49 katika kipindi cha Miezi 12 iliyopita
<b>2.2 Faharisi ya Maendeleo ya Watu (HDI)</b>	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri), Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu), Hali ya Uzazi kwa wanawake wenye umri wa miaka 10 – 49 katika kipindi cha Miezi 12 au Zaidi, na Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi
<b>2.3 Kiwango cha kujua kusoma na kuandika kwa jinsi na eneo</b>	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Kusoma, Kuandika na Kuhesabu)

NGUZO, ENEO LA KIPAUMBELE NA VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>2.4. Kiwango cha uandikishaji (udahili) halisi kwa wanafunzi katika shule/skuli (msingi na Sekondari)</b>	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenyе Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
<b>2.6 Kiwango cha ukosefu wa ajira kwa jinsi, umri na watu wenyе ulemavu (SDG 8)</b>	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri), Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyе umri wa miaka 5 au Zaidi na Hali ya Ulemavu
<b>ENEO LA KIPAUMBELE 2.1 ELIMU NA MAFUNZO</b>		
2.1.1 Kiwango halisi cha mahudhurio, kwa mgawanyo wa elimu na jinsi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenyе Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
2.1.2 Asilimia ya shule zenyе huduma za umeme, kompyuta, maji ya kunywa, huduma za usafī wa mazingira na Mtandao (SDG)	Dodoso la Jamii	Huduma za Elimu
2.1.4 Asilimia ya kaya zilizopo ndani ya kilomita 2 kutoka ilipo shule ya msingi	Dodoso la Jamii	Huduma za Elimu
	Dodoso la Sensa	Utambulisho

**ENEO LA KIPAUMBELE 2.3: AFYA**

2.3.1 (i). Kiwango cha vifo vya Watoto wenyе umri chini ya mwaka mmoja (kwa kila vizazi hai 1,000)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi (Umri wa aliyefariki) na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenyе umri wa miaka 10 au zaidi katika kipindi cha miezi 12 iliyopita
2.3.1 (ii). Kiwango cha vifo vya Watoto chini miaka ya mitano (kwa kila vizazi hai 1,000)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi (Umri wa aliyefariki) na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenyе umri wa miaka 10-49 katika kipindi cha miezi 12 iliyopita
2.3.1 (iii). Kiwango cha vifo vitokanavyo na uzazi (kwa kila vizazi hai 100,000)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi (Iwapo aliyefariki ni Mwanamke mwenye Umri wa Miaka 10 – 49)
2.3.4 Asilimia ya Kaya zinazotumia vyanzo vya maji ya kunywa vilivyo hifadhiwa	Dodoso la Sensa	Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira (Chanzo cha Maji)
2.3.5 Kiwango cha vifo vinavyotokana na ajali za barabarani	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo vitokanavyo na Ajali za Barabarani
2.3.6 Uwiano wa daktari kwa idadi ya watu	Dodoso la Jamii	Huduma za Afya
	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri)

**ENEO LA KIPAUMBELE 2.4: MAJI, USAFI WA MAZINGIRA NA USAFI**

2.4.3. Kiwango cha kaya zenyе vyoo vilivyoboreshwа	Dodoso la Sensa	Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira (Aina ya Choo)
--	-----------------	--

**ENEO LA KIPAUMBELE 2.5: ULINZI WA JAMII NA AJIRA**

2.5.3 Kiwango cha ushiriki wa nguvu kazi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyе umri wa miaka 5 au zaidi
2.5.5 Kiwango cha vijana wenyе umri wa miaka 15-35 ambaо hawasomi, hawana ajira, au hawapo katika mafunzo.	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri), Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyе umri wa miaka 5 au Zaidi, na Elimu kwa Watu wenyе Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio)
2.5.6 Kiwango cha vijana wenyе umri wa miaka 15-24) ambaо hawasomi, hawana ajira, au hawapo katika mafunzo.	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyе umri wa miaka 5 au zaidi, na Elimu kwa Watu wenyе Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio)

**NGUZO YA III: MUUNGANIKO WA MIUNDOMBINU****ENEO LA KIPAUMBELE: 3.1 NYUMBA NA MAKAZI**

3.1.1 Kiwango cha kaya zinazoishi katika nyumba za kisasa (kuta, paa na sakafu) (SDGs)

Dodoso la Sensa

Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira (Vifaa vya kujengea kuta, paa na sakafu)

**ENEO LA KIPAUMBELE 3.5: NISHATI**

3.5.1 Kiwango cha kaya zilizounganishwa na umeme kwa eneo (SDGs 7.1.1)

Dodoso la Sensa

Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira (Chanzo cha nishati ya kuangazia)

3.5.2 Kiwango cha kaya zinazotumia vyanzo vingine vya nishati ya kupikia, kwa eneo na aina ya nishati (MTDS, SDGs)

Dodoso la Sensa

Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira (Chanzo cha nishati ya kupikia)

3.5.3 Kiwango cha kaya zinazomiliki simu za mkononi (MTDS)

Dodoso la Sensa

Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira

**NGUZO YA IV: UTAWALA NA USTAHIMILIVU****Eneo la Kipaumbele 4.1 Matumizi na Usimamizi wa Ardhi**

4.1.3 Asilimia ya wakazi wanaoishi katika maeneo ya mjini yenye makazi yasiyo rasmi au yasiyo jitoshleza (SDGs 11.1.1)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri), na Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira,
	Dodoso la Majengo	Taarifa za Majengo
4.1.4 Asilimia ya watu wazima wenye haki ya umiliki wa ardhi, wenye nyaraka zinazotambulika kisheria na wanaotambua haki zao za ardhi kuwa salama, kwa jinsi na kwa aina ya umiliki (SDGs 1.4.2)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) na Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira

**KIAMBATISHO 1.5: VIASHIRIA VYA DIRA YA MAENDELEO YA JUMUIYA YA AFRIKA MASHARIKI 2050  
VINAVYOWEZA KUJIBIWA NA TAKWIMU ZA SENSA YA WATU NA MAKAZI YA MWAKA 2022**

SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>1. Viashiria vya Kijamii na Kiuchumi</b>	1.5 Kiwango cha Ukoefu wa Ajira (%)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyewe umri wa miaka 5 au zaidi
	1.8 (i) Idadi ya Watu (milioni)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri)
	1.8 (ii) Asilimia ya Ongezeko la Idadi ya Watu	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri)
	1.8 (iii) Asilimia ya Watu Wanaoishi Mjini	Dodoso la Sensa	Taarifa za Utambulisho; na Kidemografija (Jinsi na Umri)
	1.8 (iv) Asilimia ya Watu Wanaoishi Vijijini	Dodoso la Sensa	Taarifa za Utambulisho; na Kidemografija (Jinsi na Umri)
	1.8 (v) Wastani wa Umri wa Kuishi (Miaka)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi na Hali ya uzazi kwa wanawake wenyewe umri wa miaka kumi na zaidi
	1.8 (vi) Kiwango cha vifo vya Watoto wenyewe umri chini ya mwaka mmoja	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi
	1.8 (vii) Kiwango cha Vifo vinavyotokana na uzazi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi

SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
1. Watoto	1.8 (viii) Kiwango cha Uzazi (Watoto hai kwa mwanamke)	Dodoso la Sensa	Taarifa ya Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenyewe umri wa miaka 10 au zaidi
	1.9 (i) Asilimia ya upatikanaji wa huduma ya Umeme	Dodoso la Jamii	Huduma Nyingine
	1.9 (ii) Asilimia ya upatikanaji wa huduma ya Maji Safi na Salama	Dodoso la Jamii	Vyanzo vya Maji ya Jumuiya
	1.9 (iii) Huduma ya usafi wa mazingira zilizoboreshwani	Dodoso la Jamii	Huduma za Elimu; Vituo maalumu; na Huduma za Afya
	1.9 (iv) Asilimia ya Upatikanaji wa huduma za Afya	Dodoso la Jamii	Huduma za Afya
2. Mtaji Watu	2.1 (i) Kiwango cha uandikishaji (Udahili) wa Watoto elimu ya Chekechea	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografis (Jinsi na Umri); na Elimu kwa Watu wenyewe Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
	2.1 (ii) Kiwango cha uandikishaji (Udahili) wa Watoto elimu ya awali	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografis (Jinsi na Umri); na Elimu kwa Watu wenyewe Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)

SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
	2.2 Kiwango cha uandikishaji elimu ya msingi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri); na Elimu kwa Watu wenyewe Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
	2.3 Kiwango cha uandikishaji elimu ya sekondari (%)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri); na Elimu kwa Watu wenyewe Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
	2.4. Kiwango cha kumaliza Elimu ya Msingi (%)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri); na Elimu kwa Watu wenyewe Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
	2.5 Kiwango cha kumaliza Elimu ya Sekondari (%)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri); na Elimu kwa Watu wenyewe Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
	2.6 Kiwango cha kujua Kusoma na Kuandika kwa Watu Wazima	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri); na Elimu kwa Watu wenyewe Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
	2.9 Jumla ya uandikishaji katika Elimu ya Ufundu (TVET)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri); na Elimu kwa Watu wenyewe Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)

SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>4.Miundombinu</b>	4.1 (i) Asilimia ya Upatikanaji wa mtandao wa mawasiliano ya simu (TEHAMA)	Dodoso la jamii	Huduma za Mawasiliano
	4.1 (ii) Asilimia ya watu wanao tumia mtandao	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); Taarifa za Ardhi na TEHAMA
	4.2 (i) Asilimia ya watu wanaoishi Mjini wanaopata huduma ya Umeme	Dodoso la Sensa	Utambulisho; Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
	4.2 (ii) Asilimia ya Watu wanaoishi Vijijini wanaopata huduma Umeme	Dodoso la Sensa	Utambulisho; Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); na Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira

**KIAMBATISHO 1.6: VIASHIRIA VYA AJENDA YA MAENDELEO YA AFRIKA 2063 VINAVYOWEZA KUJIBIWA NA TAKWIMU ZA SENSA YA WATU NA MAKAZI YA MWAKA 2022**

ENEO LA SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022	
<b>TARAJIO NAMBA 1: AFRIKA YENYE MAFANIKIO YANAYOTOKANA NA UKUAJI JUMUISHI NA MAENDELEO ENDELEVU</b>				
<b>LENGO LA 1: KIWANGO CHA JUU CHA MAISHA, MAISHA BORA NA USTAWI WA MAISHA KWA WOTE</b>				
<b>1. Kipato, Ajira na Kazi za Staha</b>	Kupunguza kiwango cha ukosefu wa ajira cha Mwaka 2013 kwa angalau asilimia 25	Kiwango cha ukosefu wa ajira	Dodoso la Senса	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenye umri wa miaka 5 au zaidi
<b>3. Makazi ya Kisasa, na yenye Huduma Bora za Msingi</b>	Kuungeza upatikanaji, na matumizi ya umeme na intaneti angalau kwa asilimia 50 ya kiwango cha mwaka 2013	a) Asilimia ya kaya zinazopata huduma ya umeme	Dodoso la Senса	Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
		b) Asilimia ya watu wanaopata huduma ya intaneti	Dodoso la Senса	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri);
		c) Asilimia ya watu wanaotumia intaneti	Dodoso la Jamii	Huduma za Mawasiliano
	Kupunguza Kiwango cha watu wasiopata maji safi na salama ya kunywa kwa asilimia 95 ya kiwango cha mwaka 2013	Asilimia ya watu wanaopata maji safi na salama ya kunywa	Dodoso la Senса	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); na Ardhi na TEHAMA
				Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira; Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri)

ENEO LA KIPAUMBELE	SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
	Kupunguza makazi duni angalau kwa asilimia 10	Kiwango cha watu wa mjini wanaoishi katika makazi duni, yasiyo salama, na nyumba zisizojitosheleza	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); Utambulisho; na Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
	Kupunguza kiwango cha watu wenyе miundo mbinu duni ya majitaka kwa asilimia 95	Asilimia ya watu wanaotumia huduma salama za majitaka	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); na Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
<b>LENGO LA 2: ELIMU BORA KWA WANANCHI INAYOAMBATANA NA UJUZI KATIKA SAYANSI, TEKNOLOJIA NA UGUNDUZI</b>				
<b>1. Mapinduzi ya ujuzi yanayotokana na elimu, sayansi, teknolojia na ugunduzi</b>	Kuongeza kiwango cha uandikishwaji kwa elimu ya awali angalau kwa asilimia 300 ya kiwango kilichokuwepo mwaka 2013	Asilimia ya Watoto wenyе umri wa kwenda shule za awali wanaohudhuria shule ya awali	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); na Elimu kwa Watu wenyе Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
	Kuongeza kiwango cha uandikishwaji katika elimu ya msingi kwa asilimia 100	Kiwango halisi cha uandikishwaji shule ya msingi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); na Elimu kwa Watu wenyе Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)

ENEO LA KIPAUMBELE	SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
	Elimu ya sekondari kwa wote (ikijumuisha elimu ya juu ya ufundu) yenye Kiwango cha uandikishaji kwa asilimia 100	Kiwango halisi cha uandikishwaji shule ya sekondari	Dodoso la Sensa Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) Taarifa za Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)

#### LENGO LA 3: AFYA NA LISHE BORA KWA RAI

1. Afya na Lishe	Kupunguza kiwango cha vifo vitokanavyo na uzazi angalau kwa asilimia 50 ya kiwango cha mwaka 2013	a) Uwiano wa Vifo vitokanavyo na Uzazi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi
		c) Kiwango cha Vifo vya Watoto wenye umri chini ya miaka mitano	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi

**Tarajio Namba 2: Bara Lililofungamana, lenye umoja wa Kisiasa unaotokana na Mitazamo ya Pan-Afrika na Dira ya Afrika inayoinuka**

#### LENGO LA 10: AFRIKA KUWA NA MIUNDOMBINU YA KIWANGO CHA KIMATAIFA

1. Kuunganishwa kwa miundombinu na mawasiliano	Kuongezeka mara mbili kwa miundombinu ya teknolojia, habari na mawasiliano, itakayopelekea kuongeza mchango wake katika ukuaji wa pato la Taifa	Kiwango cha watu wanaotumia simu za mkononi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri); na Ardhi na TEHAMA
--	---	---	-----------------	---

ENEO LA KIPAUMBELE	SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>TARAJIO NAMBA 6: AFRIKA AMBAYO MAENDELEO YAKE YANATOKANA NA WAAFRICA WENYEWE, KWA KUTEGEMEA UWEZO WA WAAFRICA WENYEWE</b>				
<b>LENGO LA 17: USAWA WA JINSIA KATIKA NYANJA ZOTE ZA MAISHA</b>				
1. Uwezeshwaji Wanawake	17.1.1 Haki sawa za kiuchumi kwa wanawake, ikiwemo haki ya kumiliki na kurithi mali, kusaini mikataba, kuhifadhi, kusajiliwa na kumiliki biashara, na kumiliki na kusimamia akaunti za benki ifikapo mwaka 2025	Kiwango cha wanawake kwenye kilimo kwa umiliki au waliopata haki ya kisheria juu ya umiliki wa ardhi ya kilimo	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenye umri wa miaka 5 au zaidi
2. Ukatili na ubaguzi dhidi ya wanawake na watoto wa kike	17.2.3 Kuondoa vikwazo vyote katika utoaji wa elimu bora, afya, na huduma za kijamii kwa wanawake na Watoto wa kike ifikapo mwaka 2020	Kiwango cha Watoto ambao wamesajiliwa katika mwaka wa kwanza wa kuzaliwa	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); na Vitambulisho vyta Utaifa na Uhai wa Wazazi

ENEO LA KIPAUMBELE	SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>LENGO LA 18: KUWAHUSISHA NA KUWAWEZESHA VIJANA NA WATOTO</b>				
<b>1. Kuwawezesha vijana na haki za Watoto</b>	18.1.1 Kupunguza kiwango cha ukosefu wa ajira kwa vijana angalau kwa asilimia 25 ya kiwango cha mwaka 2013; hasa vijana wa kike	Kiwango cha ukosefu wa ajira kwa vijana	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenye umri wa miaka 5 au zaidi
	18.1.2 Kumaliza aina zote za ukatili, utumikishwaji kwa watoto, ndoa za utotonii na usafirishaji haramu wa binadamu	Asilimia ya watoto wanaojihusisha na ajira za utotonii	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri); na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenye umri wa miaka 5 au zaidi
		Asilimia ya Watoto walio kwenye ndoa (miaka 10 - 17)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri)

**KIAMBATISHO 1.7: VIASHIRIA VYA MALENGO YA MAENDELEO ENDELEVU 2030 (SDGS) VINAVYOWEZA  
KUJIBIWA NA TAKWIMU ZA SENSA YA WATU NA MAKAZI YA MWAKA 2022**

LENGO NA SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
<b>LENGO LA 1: KUFUTA UMASKINI WENYE SURA ZOTE KILA MAHALI</b>			
1 Kupunguza kwa angalau nusu uwiano wa wanaume, wanawake na watoto wa rika zote wanaoishi katika umasikini katika nyanja zote kulingana na tafsiri ya kitaifa kufikia 2030,	Kiwango cha wanaume, wanawake na watoto wa rika zote wanaoishi kwenye umasikini katika nyanja zote kulingana na tafsiri ya kitaifa.	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), Huduma za Elimu na Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
Kutekeleza mifumo stahiki ya hifadhi za jamii za kitaifa kwa wote, ikiwa ni pamoja na kujenga misingi imara itakayowafikia maskini na walio kwenye mazingira magumu ifikapo mwaka 2030.	1 Uwiano wa watu wanaohudumiwa na mifumo ya hifadhi ya jamii, kwa jinsi, watoto, watu wasio na ajira, wazee, watu wenye ulemavu, wajawazito, watoto wachanga, waathirika wa majeraha kutokana na kazi; masikini na walio katika mazingira hatarishi.	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), Vitambulisho vya Utaifa na Uhai wa Wazazi, Hali ya Ulemavu, Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenye umri wa miaka 5 au zaidi na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenye umri wa miaka 10 au zaidi
1.4 Kuhakikisha kuwa wanaume na wanawake wote hasa maskini na walio katika mazingira	1.4.1 Kiwango cha watu wanaoishi katika kaya zinazopata huduma za	Dodoso la	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), na Hali ya Umiliki wa Nyumba,

LENGO NA SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
hatarishi wanakuwa na haki sawa ya rasilimali za kiuchumi, pamoja na kupata huduma za msingi, umiliki na udhibiti wa ardhi na aina nyingine za rasilimali, urithi, maliasili; teknolojia mpya na huduma za kifedha, ikiwa ni pamoja na huduma ndogondogo za kifedha ifikapo mwaka 2030,	msingi	Sensa	Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
<b>LENGO LA 3: KUHAKIKISHA MAISHA YENYE SIHA NJEMA NA KUBORESHA USTAWI KWA RIKA ZOTE</b>			
3.c Kuongeza kwa kiasi kikubwa uwezeshaji wa kifedha katika sekta ya afya na uajiri, maendeleo, mafunzo na kufanya wafanyakazi wa afya wabaki katika nchi zinazoendelea, hususan katika nchi na visiwa vidogo vinavyoendelea	3.c.1 Msongamano na mgawanyo wa wafanyakazi wa afya (Kiashiria hiki kisomeke Uwiano wa wafanyakazi wa afya kwa kila watu 10,000)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri)
		Dodoso la Jamii	Huduma za Afya
3.1 Kupunguza uwiano wa vifo vitokanavyo na uzazi duniani kufikia chini ya vifo 70 kwa kila vizazi hai 100,000 ifikapo mwaka 2030	3.1.1 Uwiano wa vifo vitokanavyo na uzazi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenyewe umri wa miaka 10 au zaidi katika kipindi cha Miezi 12
3.2 Kumaliza vifo vinavyoweza kuzuilika vya	3.2.1 Kiwango cha vifo vya watoto	Dodoso la	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na

LENGO NA SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
watoto wachanga na watoto walio chini ya umri wa miaka 5, wakati nchi zote zikilenga kupunguza vifo vya watoto wachanga hadi angalau vifo 12 kati ya vizazi hai 1,000 na kwa watoto wa chini ya miaka 5 angalau vifo 25 kati ya vizazi hai 1,000 ifikapo mwaka 2030	walio chini ya umri wa miaka 5	Sensa	Umri), Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenye umri wa miaka 10 au zaidi katika kipindi cha Miezi 12
3.4 Kupunguza kwa theluthi moja vifo visiviyotarajiwa vitokanavyo na magonjwa yasiyoambukiza kuitia kinga, tiba na kuimarisha afya ya akili na ustawi wa watu ifikapo mwaka 2030	3.4.2 Kiwango cha vifo vitokanavyo na kujiua	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi (Sababu ya Kifo)
3.6 Kupunguza nusu ya idadi ya vifo na majeruhi vitokanavyo na ajali za barabarani duniani ifikapo mwaka 2020	3.6.1 Kiwango cha vifo vitokanavyo na majeraha ya ajali za barabarani	Dodoso la Sensa	Taarifa za Vifo na Vifo Vitokanavyo na Uzazi (Sababu ya Kifo)
3.7 Kuhakikisha upatikanaji wa huduma ya afya ya uzazi kwa wote, ikijumuisha uzazi wa mpango, elimu na taarifa, na ujumuishaji wa huduma ya afya ya uzazi kwenye mikakati na programu za kitaifa ifikapo mwaka 2030	3.7.2 Kiwango cha uzazi kwa vijana wa rika balehe (Wenye umri wa miaka 10-14; 15-19) kwa wanawake 1,000 katika kundi husika	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Hali ya Uzazi kwa Wanawake wenye umri wa miaka 10 au zaidi

LENGO NA SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
3.8 Kufikisha huduma za afya za msingi kwa wote, ikiwa ni pamoja na ulinzi wa kifedha, upatikanaji wa huduma muhimu na bora za afya na upatikanaji wa dawa muhimu na chanjo salama kwa wote	3.8.1 Kiwango cha ufikiwaji wa huduma muhimu za afya	Dodoso la Jamii	Huduma za Afya
<b>LENGO LA 4: KUHAKIKISHA KUNA ELIMU BORA INAYOTOLEWA KWA USAWA NA KUTENGENEZA FURSA ZA KUJIENDELEZA KWA WOTE</b>			
4.a Kujenga na kuboresha vituo vya elimu vinavyokidhi mahitaji ya watoto, watu wenye ulemavu na jinsia na kuwa na mazingira ya kujifunzia yaliyo salama, yasiyoruhusu ukatili na jumuishi kwa wote	4.a.1 Kiwango cha shule/skuli zinazota huduma za msingi kwa mgawanyo wa huduma	Dodoso la Jamii	Huduma za Elimu
4.1 Kuhakikisha wasichana na wavulana wote wanamaliza elimu ya msingi na sekondari bila malipo, yenye usawa na ubora unaopelekea kuwa na matokeo chanya ya kujifunza kufikia mwaka 2030	4.1.1 Kiwango cha watoto na vijana: (a) katika darasa la 2 au 3; (b) mwishoni mwa shule ya msingi; na (c) mwishoni mwa sekondari (kidato cha IV) waliofikia angalau kiwango cha chini cha ustadi katika (i) kusoma na (ii) kuhesabu, kwa jinsi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)

<b>LENGO NA SHABAHA</b>	<b>VIASHIRIA</b>	<b>CHANZO CHA TAARIFA</b>	<b>TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022</b>
	4.1.2 Kiwango cha kumaliza (elimu ya msingi; elimu ya sekondari-kidato IV; elimu ya sekondari-kidato VI)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenyе Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
4.2 Kuhakikisha watoto wote wa kike na watoto wa kiume wanapata malezi bora ya utotoni, matunzo na elimu ya awali ili kuwaandaa kwa elimu ya msingi kufikia mwaka 2030	4.2.2 Kiwango cha ushiriki katika mafunzo yaliyopangwa (mwaka mmoja kabla ya umri rasmi wa kuingia shule ya msingi), kwa jinsi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenyе Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
4.3 Kuhakikisha upatikanaji sawa na wa gharama nafuu wa elimu bora ya ufundi, vyuo vya kati na vyuo vikuu kwa wanawake na wanaume wote kufikia mwaka 2030	4.3.1 Kiwango cha ushiriki wa vijana na watu wazima katika elimu rasmi na isiyo rasmi na mafunzo katika miezi 12 iliyopita, kwa jinsi (Kiashiria hiki kitakokotolewa kama kiwango cha ushiriki wa vijana (miaka 15-35) na watu wazima (miaka 36-64) katika elimu na mafunzo rasmi, kwa jinsi)	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenyе Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)

<b>LENGO NA SHABAHA</b>	<b>VIASHIRIA</b>	<b>CHANZO CHA TAARIFA</b>	<b>TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022</b>
4.4 Kuongeza kwa kiasi kikubwa idadi ya vijana na watu wazima wenye ujuzi stahili, ukiwemo ujuzi wa ufundi na stadi za kazi, ili kuwezesha upatikanaji wa ajira, kazi zenyen staha na ujasiriamali ifikapo mwaka 2030	4.4.1 Kiwango cha vijana na watu wazima wenye ujuzi wa teknolojia ya habari na mawasiliano (ICT), kwa aina ya ujuzi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Ardhi na TEHAMA
4.5 Kuondoa tofauti za kijinsia katika elimu na kuhakikisha upatikanaji sawa wa viwango vyote vya elimu na mafunzo ya ufundi kwa watu walio katika mazingira hatarishi, ikiwa ni pamoja na watu wenye ulemavu, makundi yaliyotengwa na jamii na watoto walio katika mazingira hatarishi kufikia mwaka 2030	4.5.1 Fahirisi za usawa (kike / kiume; vijijini / mijini; kiwango cha chini / cha juu cha utajiri; na hali nyinginezo kama hali ya ulemavu; watu walitengwa na jamii; na walioathiriwa na migogoro; kadri ya upatikanaji wa taarifa) kwa viashiria vyote vya elimu kwenye orodha hii ambavyo vinaweza kuainishwa	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), Hali ya Ulemavu, na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
4.6 Kuhakikisha vijana wote na idadi kubwa ya watu wazima, wanaume na wanawake, wanajua kusoma, kuandika na kuhesabu ifikapo mwaka 2030	4.6.1 Kiwango cha watu katika rika fulani la umri waliofikia angalau kiwango kilichopangwa cha ustadi wa (a) kusoma na kuandika na (b) ujuzi wa kuhesabu, kwa jinsi	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Elimu kwa Watu wenye Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)

**LENGO LA 5: KUFIKIA USAWA WA JINSIA NA KUWAWEZESHA WANAWAKE NA WASICHANA**

5.a. Kufanya mabadiliko na kutoa fursa sawa kwa wanawake katika umiliki wa rasilimali za kiuchumi pamoja na udhibiti wa ardhi na aina nyingine za mali, huduma za kifedha, urithi na maliasili, kwa mujibu wa Sheria za nchi.

5.a.1 Kiwango cha watu wanaojishughulisha na kilimo wenye umiliki au haki juu ya ardhi ya kilimo, kwa jinsi; na (b) Uwiano wa wanawake wanaomiliki ardhi ya kilimo au wenye haki ya ardhi ya kilimo, kwa aina ya umiliki

Dodoso la  
Sensa

Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri), Ardhi na TEHAMA, na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenye umri wa miaka 5 au zaidi

5.b Kuimarisha matumizi ya teknolojia wezeshi, hususan teknolojia ya habari na mawasiliano, ili kukuza uwezeshaji wa wanawake.

5.b.1 Kiwango cha watu wanaomiliki simu ya mkononi, kwa jinsi

Dodoso la  
Sensa

Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) na Ardhi na TEHAMA

**LENGO LA 6: KUHAKIKISHA MAJI YANAKUWEPO, MENEJIMENTI YAKE NA USAFI INAKUWA ENDELEVU KWA WOTE**

6.1 Kufanikisha upatikanaji wa maji ya kunywa kwa wote yaliyo salama na kwa gharama nafuu ifikapo 2030

6.1.1 Kiwango cha watu wanaotumia huduma za maji ya kunywa zilizo salama

Dodoso la  
Sensa

Taarifa za Kidemografia (Jinsi na Umri) na Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira

**LENGO LA 7: KUHAKIKISHA KUNAKUWAPO NA CHANZO RAHISI, CHA KUAMINIKA NA ENDELEVU CHA NISHATI YA KISASA KWA WOTE**

7.1 Kuhakikisha upatikanaji wa huduma za nishati zilizo nafuu, za kuaminika na za kisasa kwa watu wote ifikapo mwaka 2030

7.1.1 Kiwango cha watu wanaopata umeme toka TANESCO

Dodoso la Sensa

Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira

7.1.2 Kiwango cha watu wanaotegemea mafuta safi na teknolojia kama chanzo kikuu cha nishati

Dodoso la Sensa

Taarifa za Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira

**LENGO LA 8: KUBORESHA NA KUKUZA UCHUMI ENDELEVU, WENYE KUTOA AJIRA NA KAZI ZENYE STAHA KWA WOTE**

8.5 Kuwepo kwa ajira kamili, zenyetija na kazi za staha kwa wanawake na wanaume wote, pamoja na vijana na watu wenye ulemavu, na malipo sawa yanayoendana na thamani ya kazi ifikapo 2030

8.5.2 Kiwango cha Ukosefu wa Ajira, kwa jinsi, umri na watu wenye ulemavu

Dodoso la Sensa

Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri), Hali ya Ulemavu na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenye umri wa miaka 5 au zaidi

8.6 Kupunguza kwa kiasi kikubwa idadi ya

8.6.1 Kiwango cha vijana wenye

Dodoso la

Taarifa za Kidemografija (Jinsi na

<b>LENGO NA SHABAHA</b>	<b>VIASHIRIA</b>	<b>CHANZO CHA TAARIFA</b>	<b>TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022</b>
vijana wasio katika ajira, elimu au mafunzo kufikia mwaka 2020,	umri wa miaka 15-24 ambao hawasomi, hawana ajira au hawapo katika mafunzo	Sensa	Umri), Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyе umri wa miaka 5 au Zaidi, na Elimu kwa Watu wenyе Umri wa Miaka 4 au zaidi (Mahudhurio na Kiwango cha Elimu)
8.7 Kuchukua hatua za haraka na madhubuti za kutokomeza kazi za shuruti, kukomesha utumwa mamboleo na biashara haramu ya binadamu, kukataa na kukomesha aina za utumikishwaji wa watoto, ikiwa ni pamoja na kuajiri na kutumia askari watoto, na ifikapo 2025 kukomesha aina zote za utumikishwaji wa watoto	8.7.1 Uwiano na idadi ya watoto wenyе umri wa miaka 5-17 walio kwenye ajira za utumikishwaji wa watoto, kwa jinsi na umri.	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyе umri wa miaka 5 au zaidi
<b>LENGO LA 9: KUJENGA MIUNDOMBINU IMARA, KUANZISHA VIWANDA ENDELEVU, KUFANIKISHA NA KUSUKUMA MBELE UBUNIFU</b>			
9.c Kuongeza kwa kiasi kikubwa upatikanaji wa teknolojia ya habari na mawasiliano na kurahisisha upatikanaji wa mtandao wa intaneti kwa wote na kwa gharama nafuu katika nchi zinazoendelea ifikapo mwaka 2020	9.c.1 Kiwango cha watu waliofikiwa na mitandao ya simu kwa aina ya teknolojia	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri)
		Dodoso la Jamii	Huduma za Mawasiliano

LENGO NA SHABAHA	VIASHIRIA	CHANZO CHA TAARIFA	TAARIFA KUTOKANA NA SENSA YA MWAKA 2022
9.2 Kukuza maendeleo endelevu na jumuishi ya viwanda, kuongeza kwa kiasi kikubwa mchango wa viwanda katika ajira na pato la taifa kwa kuzingatia mazingira ya nchi na kuongeza maradufu mchango wake katika nchi zinazoendelea ifikapo mwaka 2030	9.2.2 Uwiano wa ajira katika sekta ya viwanda kwa jumla ya ajira zote	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Shughuli za Kiuchumi kwa watu wenyewe umri wa miaka 5 au zaidi
<b>LENGO LA 11: KUWEKA MIJI NA MAKAZI YA BINADAMU SALAMA NA YENYE MAENDELEO ENDELEVU</b>			
11.1 Kuhakikisha upatikanaji wa makazi toshelezi, salama na nyumba za gharama nafuu zenye huduma muhimu kwa watu wote na kuboresha makazi duni ifikapo mwaka 2030	11.1.1 Kiwango cha watu wanaoishi katika maeneo ya mjini yenye makazi duni, yasiyo rasmi na nyumba zisizotosheleza	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Hali ya Umiliki wa Nyumba, Vifaa/Rasilimali na Udhibiti wa Mazingira
<b>LENGO LA 16: KUJENGA JAMII KWA AJILI YA MAENDELEO ENDELEVU HAKI KWA WOTE NA KUJENGA TAASISI ZINAZOWAJIBIKA KATIKA NGAZI ZOTE</b>			
16.9 Kutoa utambulisho wa kisheria kwa wote, ikiwa ni pamoja na usajili wa vizazi ifikapo mwaka 2030	16.9.1 Kiwango cha watoto chini ya miaka 5 ambaa uzao wao umesajiliwa na mamlaka husika kwa umri	Dodoso la Sensa	Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Vitambulisho vya Utaifa na Uhai wa Wazazi

**LENGO LA 17: KUIMARISHA MFUMO WA UTEKELEZAJI WA MALENGO NA KUFUFUA USHIRIKIANO WA KIMATAIFA KATIKA KULETA MAENDELEO ENDELEVU**

17.8 Kutekeleza kikamilifu teknolojia za kibenki na sayansi, kujenga uwezo wa mifumo ya teknolojia na uvumbuzi kwa nchi zinazoendelea na kuwezesha matumizi ya teknolojia wezeshi hususan teknolojia ya habari na mawasiliano ifikiapo mwaka 2017

17.8.1 Kiwango cha watu wanaotumia mtandao wa intaneti

Dodoso la Sensa

Taarifa za Kidemografija (Jinsi na Umri) na Ardhi na TEHAMA

**KIAMBATISHO 1.8: MCHANGANUO WA MASUALA/VIASHIRIA VILIVYOJIBIWA MOJA KWA MOJA NA MASWALI YA SENSA YA MAJENGO YA MWAKA 2022**

NA.	JUMLA YA VIASHIRIA KATIKA DIRA/MPANGO/AJENDA/ SERA	IDADI YA VIASHIRIA VINAVYOHUSIANA NA SENSA YA MAJENGO	TAARIFA KUTOKA KWENYE SENSA YA MAJENGO YA MWAKA 2022
<b>1.</b>	<b>SERA YA TAIFA YA ARDHI YA MWAKA 1995</b>		
	127	10	Taarifa za, Aina ya Jengo, Idadi ya Ghorofa, Matumizi ya Jengo, Hali ya jengo, Hali ya Ukaazi, Ubora wa jengo, Upatikanaji wa huduma za maji, Mita namba za umeme, Umiliki wa jengo kijinsi na Upimaji wa eneo ambapo jengo limejengwa.
<b>2.</b>	<b>SERA YA TAIFA YA MAENDELEO YA MAKAZI YA MWAKA 2000</b>		
	34	20	Taarifa za Aina ya Jengo, Idadi ya Ghorofa, Matumizi ya Jengo, Hali ya jengo, Hali ya Ukaazi, Ubora wa jengo, Upatikanaji wa huduma za maji, Mita namba za umeme, Umiliki wa jengo kijinsi, Upimaji wa eneo ambapo jengo limejengwa pamoja na vifaa vilivytumika kujengea kuta, paa na sakafu ya nyumba.
<b>3.</b>	<b>SERA YA TAIFA YA ARDHI YA ZANZIBAR YA MWAKA 2018</b>		
	120	4	Taarifa za matumizi ya jengo, umiliki wa ardhi kijinsi, hali ya upimaji, na nyaraka za kisheria za umiliki ardhi jengo lilipo.

<b>NA. JUMLA YA VIASHIRIA KATIKA DIRA/MPANGO/AJENDA/ SERA</b>	<b>IDADI YA VIASHIRIA VINAVYOHUSIANA SERA</b>	<b>TAARIFA KUTOKA KWENYE SENSA YA MAJENGZO YA MWAKA 2022</b>
---	---	--

<b>4.</b>	<b>SERA YA TAIFA YA NYUMBA YA ZANZIBAR YA MWAKA 2008</b>		
	57	4	Taarifa za Aina ya Jengo, Idadi ya Ghorofa, Matumizi ya Jengo, Hali ya jengo, Hali ya Ukaazi, Ubora wa jengo, Upatikanaji wa huduma za maji, Mita namba za umeme, Umiliki wa jengo kijinsi, Upimaji wa eneo ambapo jengo limejengwa pamoja na vifaa vilivytumika kujengea kuta, paa na sakafu ya nyumba.
<b>5.</b>	<b>MPANGO WA MAENDELEO WA TAIFA WA MIAKA MITANO (2021/22 - 2025/26)</b>		
	286	3	Taarifa zilizopatikana ni aina ya jengo, hali ya ukaazi wa jengo, ubora wa jengo, matumizi ya jengo, umiliki wa ardhi kijinsi, hali ya upimaji, na nyaraka za kisheria za umiliki ardhi jengo lilipo.
<b>6.</b>	<b>MPANGO WA MAENDELEO WA ZANZIBAR (2021/2022- 2025/26)</b>		
	110	1	Taarifa zilizopatikana ni Idadi ya majengo yanayotumika kwa makazi, makazi na biashara na matumizi yasiyo ya makazi na upatikanaji wa huduma katika majengo hayo.

<b>NA. JUMLA YA VIASHIRIA KATIKA DIRA/MPANGO/AJENDA/ SERA</b>	<b>IDADI YA VIASHIRIA VINAVYOHUSIANA NA SENSA YA MAJENGO</b>	<b>TAARIFA KUTOKA KWENYE SENSA YA MAJENGO YA MWAKA 2022</b>
---	--	---

<b>7.</b>	<b>DIRA YA MAENDELEO YA JUMUIYA YA AFRIKA MASHARIKI 2050</b>		
	73	3	Taarifa zilizopatikana ni aina ya jengo, aina ya jengo, idadi ya ghorofa, hali ya ukaazi wa jengo, ubora wa jengo, matumizi ya jengo, thamani ya jengo, umiliki wa ardhi kijinsi, hali ya upimaji, na nyaraka za kisheria za umiliki ardhi jengo lilipo.
<b>8.</b>	<b>MALENGO YA MAENDELEO ENDELEVU 2030 (SDGs)</b>		
	241	3	Taarifa zilizopatikana ni aina ya jengo, aina ya jengo, idadi ya ghorofa, hali ya ukaazi wa jengo, ubora wa jengo, matumizi ya jengo, thamani ya jengo, umiliki wa ardhi kijinsi, hali ya upimaji, nyaraka za kisheria za umiliki ardhi jengo lilipo, huduma za jamii zilizokozitwa katika jengo na vifaa vya ujenzi viliviyotumika.
<b>9.</b>	<b>AGENDA YA AFRIKA 2063: AFRIKA TUNAYOITAKA</b>		
	63	1	Idadi ya majengo yaliyounganishwa na huduma ya umeme na mita namba za umeme

<b>NA. JUMLA YA VIASHIRIA KATIKA DIRA/MPANGO/AJENDA/ SERA</b>	<b>IDADI YA VIASHIRIA VINAVYOHSIANA NA SENSA YA MAJENGO</b>	<b>TAARIFA KUTOKA KWENYE SENSA YA MAJENGO YA MWAKA 2022</b>
---	---	---

<b>10. AGENDA MPYA YA MIJI, 2017</b>			
	56	16	Taarifa zilizopatikana ni aina ya jengo, aina ya jengo, idadi ya ghorofa, hali ya ukaazi wa jengo, ubora wa jengo, uhitaji wa ukarabati, matumizi ya jengo, thamani ya jengo, umiliki wa ardhi kijinsi, hali ya upimaji, nyaraka za kisheria za umiliki ardhi jengo lilipo, huduma za jamii zilizokozaliwa katika jengo na vifaa vya ujenzi vilivytumika.

## KIAMBATISHO NA. 2:

### MPANGOKAZI WA USAMBAZAJI NA MAFUNZO YA MATUMIZI YA MATOKEO YA SENSA YA WATU NA MAKAZI YA MWAKA 2022

Na.	WALENGWA	SHUGHULI	IDADI YA WALENGWA	WATEKELEZAJI	NJIA YA KUWASILISHA/MAWASILIANO	MUDA
<b>1. NGAZI YA TAIFA</b>						
1.1	Mawaziri, Manaibu Waziri, na Viongozi wengine	Kusambaza matokeo ya Sensa na kuelekeza namna ya kuyatumia katika kupanga, kupima na kufuutilia utekelezaji wa Mipango na Programu mbalimbali za maendeleo	Mawaziri, Manaibu Mawaziri na Viongozi wengine 70	Ofisi ya Taifa ya Takwimu (NBS), Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali (OCGS), Zanzibar, na Wizara, Idara na Taasisi za Serikali (MDAs)	Mkutano: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Februari – Machi 2023
1.2	Makatibu Wakuu na Naibu Makatibu Wakuu	Kusambaza matokeo ya Sensa na kuelekeza namna ya kuyatumia katika kupanga, kupima na kufuutilia utekelezaji wa Mipango na Programu mbalimbali za maendeleo katika Sekta husika	Makatibu Wakuu, na Naibu Makatibu Wakuu 95	NBS, OCGS, na MDAs	Mkutano: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Februari - Machi 2023

Na.	WALENGWA	SHUGHULI	IDADI YA WALENGWA	WATEKELEZAJI	NJIA YA KUWASILISHA/ MAWASILIANO	MUDA
1.3	Waheshimiwa Wabunge wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Waheshimiwa Wajumbe wa Baraza la Wawakilishi, Zanzibar	Kusambaza matokeo ya Sensa na Kuelekeza namna ya kuyatumia katika kufuatilia utekelezaji wa Mipango na Programu mbalimbali za maendeleo	Waheshimiwa Wabunge (393), na Waheshimiwa Wajumbe wa Baraza la Wawakilishi (83)  Waheshimiwa 476	NBS, OCGS, na MDAs	Mkutano: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Februari – Machi 2023
1.4	Wakuu wa Idara na Taasisi za Serikali	Kufanya warsha za uwasilishaji na mafunzo juu ya tafsiri na matumizi ya takwimu za Sensa katika kupanga Bajeti, Kupima na Kufuatilia utekelezaji wa Programu za Maendeleo katika Idara na Taasisi za Serikali	Watu 400	NBS, OCGS, na MDAs	Warsha: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Machi - Aprili 2023
1.5	Vyombo vya Ulinzi na Usalama	Kufanya mkutano wa kuwasilisha matokeo ya Sensa kwa wakuu wa Vyombo vya Ulinzi na Usalama	Watu 200	NBS, OCGS, na MDAs	Mkutano: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Machi - Aprili 2023

<b>Na.</b>	<b>WALENGWA</b>	<b>SHUGHULI</b>	<b>IDADI YA WALENGWA</b>	<b>WATEKELEZAJI</b>	<b>NJIA YA KUWASILISHA/ MAWASILIANO</b>	<b>MUDA</b>
1.6	Wakurugenzi wa Mipango na Sera; Watakwimu; na wachumi kutoka Wizara, Idara na Taasisi	Kufanya warsha za uwasilishaji na mafunzo juu ya tafsiri na matumizi ya takwimu za Sensa katika kupanga Bajeti, Kutunga Sera na Kupima na Kufuatilia Programu za Maendeleo katika Sekta husika	Watu 400	NBS, OCGS, na MDAs	Warsha: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Februari - Machi 2023
1.7	Jumuiya za Kimataifa, Kikanda na Washirika wa Maendeleo	Kufanya mkutano wa kuwasilisha matokeo ya Sensa kwa watendaji wa Jumuiya za Kimataifa, Kikanda na Washirika wa Maendeleo	Watu 250	NBS, OCGS, na MDAs	Mkutano: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Aprili 2023
1.8	Wanasiasa	Kufanya mkutano wa kuwasilisha matokeo ya Sensa kwa wanasiisa	Watu 200	NBS, OCGS, na MDAs	Mkutano: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Aprili 2023
1.9	Asasi za Kiraia	Kufanya mkutano wa kuwasilisha matokeo ya Sensa kwa asasi za kiraia	Watu 200	NBS, OCGS, na MDAs	Mkutano: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Aprili, 2023

Na.	WALENGWA	SHUGHULI	IDADI YA WALENGWA	WATEKELEZAJI	NJIA YA KUWASILISHA/ MAWASILIANO	MUDA
1.10	Makundi Maalumu (Vyama vya watu wenye ulemavu, wanawake, vijana, wazee, na watoto waishio katika mazingira magumu)	Kufanya warsha ya uwasilishaji na mafunzo juu ya Matokeo ya Sensa kwa Makundi Maalumu	Watu 150	NBS, OCGS, na MDAs	Warsha: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Aprili 2023
1.11	Viongozi wa Dini	Kufanya mkutano wa kuwasilisha matokeo ya Sensa kwa viongozi wa dini	Viongozi wa Dini 200	NBS, OCGS, na MDAs	Mkutano: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Aprili 2023
1.12	Vyombo vya habari na taasisi zake	Kufanya warsha za uwasilishaji na mafunzo juu ya matumizi na uandishi wa Matokeo ya Sensa kwa wahariri na waandishi wa habari na taasisi zake	Watu 450	NBS, OCGS, na MDAs	Warsha: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Aprili - Mei 2023

Na.	WALENGWA	SHUGHULI	IDADI YA WALENGWA	WATEKELEZAJI	NJIA YA KUWASILISHA/ MAWASILIANO	MUDA
1.13	Taasisi za Elimu ya juu na Utafiti	Kufanya warsha ya kuwasilisha matokeo ya Sensa kwa Taasisi za Elimu ya juu na Taasisi za Tafiti.  Kuwaelimisha jinsi ya kupata na kutumia kanzi data ya Matokeo ya Sensa katika tafiti mbalimbali	Watu 200	NBS, OCGS, na MDAs	Mkutano, Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Aprili - Mei 2023
1.14	Sekta Binafsi	Kufanya mkutano wa kuwasilisha matokeo ya Sensa kwa wadau wa Sekta Binafsi	Watu 150	NBS, OCGS, na MDAs	Mkutano; Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Aprili - Mei, 2023
1.15	Viongozi wa Kimila na Machifu	Kufanya mkutano wa kuwasilisha matokeo ya Sensa kwa Viongozi wa Kimila na desturi	Viongozi wa Kimila na Machifu 100	NBS, OCGS, na MDAs	Mkutano; Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Aprili - Mei, 2023
1.16	Wasanii	Kufanya mkutano wa kuwasilisha matokeo ya Sensa kwa wasanii	Wasanii 300	NBS, OCGS, na MDAs	Mkutano; Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Aprili - Mei, 2023
<b>2. NGAZI YA MKOA</b>						

Na.	WALENGWA	SHUGHULI	IDADI YA WALENGWA	WATEKELEZAJI	NJIA YA KUWASILISHA/ MAWASILIANO	MUDA
2.1	Mkuu wa Mkoa, Katibu Tawala wa Mkoa, Wakuu wa Wilaya, Makatibu Tawala wa Wilaya na Wakurugenzi wa Wilaya na Kamati ya Ulinzi na Usalama ya Mkoa na Wilaya	Kusambaza matokeo ya Sensa na kuwaelekeza namna ya kuyatumia katika kupanga, kupima na kufutilia utekelezaji wa Mipango na Programu mbalimbali za maendeleo katika ngazi ya Mkoa	Viongozi 150 kwa kila Mkoa	NBS, OCGS, na MDAs	Mkutano; Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Mei - Julai, 2023
2.2	Watakwimu na Maafisa Mipango wa Mikoa, Wilaya na Halmashauri.	Kufanya warsha ya usambazaji wa matokeo kwa wataalamu wa Mkoa, Wilaya na Halmashauri, na kuwaelekeza namna ya kutumia na kusambaza matokeo ya Sensa katika Wilaya na Halmashauri zao	Watendaji 62 kwa kila Mkoa	NBS, OCGS, na MDAs	Warsha: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Mei - Julai, 2023
2.3	Wadau wa maendeleo na Asasi za kiraia	Kufanya mkutano wa uwasilishaji wa Matokeo ya Sensa kwa wadau mbalimbali ngazi ya Mkoa	Washiriki 100 kwa kila Mkoa	NBS, OCGS, na MDAs	Mkutano: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Mei - Julai, 2023

Na.	WALENGWA	SHUGHULI	IDADI YA WALENGWA	WATEKELEZAJI	NJIA YA KUWASILISHA/ MAWASILIANO	MUDA
<b>3. NGAZI YA WILAYA</b>						
3.1	Wakuu wa idara na watendaji wa sekta mbalimbali ngazi ya Wilaya na Halmashauri.	Kufanya warsha ya usambazaji wa matokeo na kuelekeza namna ya kuyatumia katika kupanga, kupima na kufuatilia utekelezaji wa Mipango na Programu mbalimbali za maendeleo katika ngazi ya Wilaya na Halmashauri.	Washiriki 100 kwa kila Wilaya	NBS, OCGS, na MDAs, Watakwimu na Maafisa Mipango ngazi ya Mkoa	Warsha: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Mei - Julai, 2023
3.2	Waheshimiwa Madiwani, Makatibu Tarafa, Watendaji wa Kata/Masheha	Kufanya warsha ya usambazaji wa matokeo na kuwaelekeza namna ya kutumia Matokeo ya Sensa katika kupanga, kupima na kufuatilia utekelezaji wa Mipango na Programu mbalimbali za maendeleo katika ngazi ya tarafa na Kata/shehia.	Washiriki 120 kwa kila Wilaya	NBS, OCGS, na MDAs, Watakwimu na Maafisa Mipango ngazi ya Mkoa	Warsha: Wasilisho na ugawaji wa Machapisho	Agosti-Oktoba, 2023
3.3	Asasi za Kiraia, Wakulima, Wafugaji na Wavuvi	Kufanya mukutano wa kuwasilisha matokeo ya Sensa kwa Asasi za Kiraia, wakulima, Wafugaji na Wavuvi	Wakulima na Wafugaji 500	NBS, OCGS, na MDAs, Watakwimu na Maafisa Mipango ngazi ya Mkoa	Mukutano; Wasilisho na ugawaji wa Machapisho na Vipeperushi	Agosti-Oktoba, 2023

Na.	WALENGWA	SHUGHULI	IDADI YA WALENGWA	WATEKELEZAJI	NJIA YA KUWASILISHA/MAWASILIANO	MUDA
3.4	Watendaji wa Vijiji, Mitaa na Vitongoji na Wenyeviti wa vijiji na Mitaa	Kufanya Warsha kuhusu usambazaji wa matumizi ya matokeo ya Sensa kwa viongozi wa Vijiji, Mitaa na Vitongoji	Watu 100 kwa kila Wilaya	NBS, OCGS, na MDAs, Watakwimu na Maafisa Mipango ngazi ya Mkoa	Mkutano; Wasilisho na ugawaji wa Machapisho na Vipeperushi	Agosti-Oktoba, 2023
<b>4. NGAZI YA KATA/SHEHIA/TARAF/A/ KITONGOJI/MTAA</b>						
4.1	Jamii	Usambazaji wa Matokeo ya Sensa ngazi ya Tarafa, Kata, Kijiji, Kitongoji/Mitaa/Shehia	Watu wote	Maafisa Mipango na Watakwimu wa Wilaya, Watendaji wa Kata/Shehia, Vijiji, Mitaa na Vitongoji.	Mbao za matangazo, Mikutano katika Jamii, vipeperushi, redio, Televisheni, Mitandao ya kijamii na Shughuli za kijamii	Agosti-Oktoba, 2023

## KIAMBATISHO NA. 3

### MAJINA YA WANAKAMATI MBALIMBALI WALIOHUSIKA KATIKA SENSA YA WATU NA MAKAZI, SENSA YA MAJENGO NA ANWANI ZA MAKAZI

#### A. KAMATI KUU YA TAIFA YA SENSA

NA.	JINA	TAASISI
1.	Mhe. Kassim Majaliwa Majaliwa	Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania
2.	Mhe. Hemed Suleiman Abdulla (MBW)	Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar
3.	Mhe. George Simbachawene (Mb.)	Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu, Sera, Bunge na Uratibu
4.	Mhe. Hamza H. Juma, (MBW.)	Waziri wa Nchi - Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Sera, Uratibu na Baraza la Wawakilishi, ZANZIBAR
5.	Mhe. Jenista J. Mhagama (Mb.)	Waziri wa Nchi - Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora
6.	Mhe. Angellah Jasmine Kairuki (Mb.)	Waziri wa Nchi - Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa
7.	Mhe. Haroun A. Suleiman, (MBW)	Waziri wa Nchi - Ofisi ya Rais, Katiba, Sheria, Utumishi, na Utawala Bora, ZANZIBAR
8.	Mhe. Dkt. Saada M. Salum, (MBW)	Waziri wa Nchi - Ofisi ya Rais, Fedha na Mipango, ZANZIBAR
9.	Mhe. Masoud A. Mohammed (MBW)	Waziri wa Nchi - Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Idara Maalum za SMZ, ZANZIBAR
10.	Mhe. Mudrik R. Soraga (MBW.)	Waziri wa Nchi - Ofisi ya Rais, Kazi, Uchumi na Uwekezaji, ZANZIBAR
11.	Mhe. Suleiman S. Jaffo (Mb.)	Waziri wa Nchi - Ofisi ya Makamu wa Rais, (Muungano na Mazingira), DODOMA
12.	Mhe. Harusi S. Suleiman, (MBW)	Waziri wa Nchi - Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais, ZANZIBAR
13.	Mhe. Dkt. Mwigulu L. Nchemba (Mb.)	Waziri wa Fedha na Mipango, DODOMA
14.	Mhe. Dkt. Angelina Mabula (Mb.)	Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi, DODOMA
15.	Mhe. Prof. Adolf Mkenda (Mb.)	Waziri wa Elimu Sayansi, Teknolojia na Ufundii, DODOMA
16.	Mhe. Dkt. Stergomena Lawrence Tax (Mb.)	Waziri ya Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki, DODOMA
17.	Mhe. Mhandisi Hamad Y. Masauni	Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi,

<b>NA.</b>	<b>JINA</b>	<b>TAASISI</b>
	(Mb.)	DODOMA
18.	Mhe. Nape M. Nnauye (Mb.)	Waziri wa Habari, Mawasiliano na Teknolojia ya Habari, DODOMA
19.	Mhe. Mohamed O. Mchengerwa (Mb.)	Waziri wa Utamaduni, Sanaa na Michezo, DODOMA
20.	Mhe. Balozi Dkt. Pindi H. Chana (Mb.)	Waziri wa Maliasili na Utalii, DODOMA
21.	Mhe. Ummy A. Mwalimu (Mb.)	Waziri wa Afya, DODOMA
22.	Mhe. Lela M. Mussa, (MBW.)	Waziri wa Elimu na Mafunzo ya Amali, ZANZIBAR
23.	Mhe. Rahma K. Ali, (MBW.)	Waziri wa Ardhi na Maendeleo ya Makazi, ZANZIBAR
24.	Mhe. Dkt. Khalid S. Mohamed, (MBW)	Waziri wa Ujenzi, Mawasiliano, na Uchukuzi, ZANZIBAR
25.	Mhe. Tabia M. Maulid (MBW.)	Waziri wa Habari, Vijana, Utamaduni, na Michezo, ZANZIBAR
26.	Mhe. Shamata S. Khamis, (MBW)	Waziri wa Kilimo, Umwagiliaji, Maliasili na Mifugo, ZANZIBAR
27.	Mhe. Hamadi Chande (Mb.)	Naibu Waziri wa Fedha na Mipango, DODOMA
28.	Dkt. Juma M. Akil	Katibu Mkuu - Ofisi ya Rais, Fedha na Mipango, ZANZIBAR.
29.	Dkt. John Kiang'u Jingu	Katibu Mkuu, Ofisi ya Waziri Mkuu, Sera, Bunge na Uratibu, DODOMA
30.	Bw. Thabit Idarous Faina	Katibu Mkuu, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Zanzibar
31.	Prof. Riziki Shemdoe	Katibu Mkuu, Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa ( <i>TAMISEMI</i> ), DODOMA
32.	Bw. Emmanuel M. Tutuba	Katibu Mkuu, Wizara ya Fedha na Mipango, DODOMA.
33.	Dkt. Albina Chuwa	Mtakwimu Mkuu wa Serikali, Ofisi ya Taifa ya Ta DODOMA.
34.	Bw. Salum Kassim Ali	Mtakwimu Mkuu, Serikali ya Mapinduzi Zanzibar, ZANZIBAR.

**B. KAMATI YA USHAURI YA TAIFA YA SENSA YA WATU NA MAKAZI YA MWAKA 2022**

NA.	JINA	CHEO
1.	Dkt. John Kiang'u Jingu	Katibu Mkuu – Ofisi ya Waziri Mkuu, Sera, Bunge na Uratibu
2.	Bw. Thabit Idarous Faina	Katibu Mkuu - Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Sera, Uratibu na Baraza la Wawakilishi
3.	Dkt. Laurian Josephat Ndumbaro	Katibu Mkuu - Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora
4.	Bi. Mansura Mosi Kassim	Katibu Mkuu - Ofisi ya Rais, Katiba, Sheria, Utumishi na Utawala Bora
5.	Prof. Riziki Shemdoe	Katibu Mkuu - Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (TAMISEMI)
6.	Bw. Issa M. Haji	Katibu Mkuu - Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa, Serikali za Mitaa na Idara Maalum za SMZ
7.	Dkt. Juma Malik Akil	Katibu Mkuu - Ofisi ya Rais, Fedha na Mipango,
8.	Bw. Emmanuel Mpawé Tutuba	Katibu Mkuu - Wizara ya Fedha na Mipango
9.	Bw. Seif Shaban Mwinyi	Katibu Mkuu - Ofisi ya Rais, Katiba, Sheria, Utumishi na Utawala Bora
10.	Bi. Mary Maganga	Katibu Mkuu - Ofisi ya Makamu wa Rais
11.	Dkt. Omar Dadi Shajak	Katibu Mkuu - Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais
12.	Bw. Tixon Nzunda	Katibu Mkuu - Wizara ya Mifugo na Uvuvi
13.	Dkt. Francis Michael	Katibu Mkuu - Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia
14.	Bw. Ali Khamis Juma	Katibu Mkuu - Wizara ya Elimu, na Mafunzo ya Amali,
15.	Dkt. Allan H. Kijazi	Katibu Mkuu - Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi
16.	Dkt. Mngereza Mzee Miraji	Katibu Mkuu - Wizara ya Ardhi na Maendeleo ya Makazi,
17.	Dkt. Islam Seif Salum	Katibu Mkuu - Ofisi ya Rais, Uchumi na Uwekezaji
18.	Bw. Christopher D. Kadio	Katibu Mkuu - Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi
19.	Dkt. Faraj Kasidi Mnyepe	Katibu Mkuu - Wizara ya Ulinzi na Jeshi la Kujenga Taifa,
20.	Dkt Zainabu S. Chaula	Katibu Mkuu - Wizara ya Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wanawake na Makundi Maalum
21.	Dkt. Hassan Abbasi	Katibu Mkuu - Wizara ya Utamaduni, Sanaa na Michezo
22.	Dkt. Jim J. Yonazi	Katibu Mkuu - Wizara ya Habari, Mawasiliano na Teknolojia ya Habari
23.	Bi. Khadija Khamis Rajab	Katibu Mkuu - Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Uchukuzi
24.	Bi. Fatma Hamad Rajab	Katibu Mkuu - Wizara ya Habari, Vijana, Utamaduni na Michezo
25.	Profesa Eliamani Sedoyeka	Katibu Mkuu - Wizara ya Maliasili na Utalii

<b>NA.</b>	<b>JINA</b>	<b>CHEO</b>
26.	Balozi Joseph Edward Sokoine	Katibu Mkoo - Wizara ya Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki
27.	Bw. Andrew Wilson Massawe	Katibu Mkoo - Wizara ya Kilimo
28.	Bw. Seif Shaaban Mwinyi	Katibu Mkoo - Waziri wa Kilimo, Umwagiliaji, Maliasili na Mifugo
29.	Dkt. Rahma Salum Mahfoudh	Katibu Mtendaji - Tume ya Mipango
30.	Gerson Msigwa	Mkurugenzi wa Maelezo - Wizara ya Habari, Mawasiliano na Teknolojia ya Habari
31.	Hassan Khatib Hassan	Mkurugenzi - abari Maelezo
32.	Dkt. Jabiri Bakari	Mkurugenzi Mkoo - Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA)
33.	Bw. Benedict Ndomba	Mkurugenzi Mkoo - Mamlaka ya Serikali Mtandao, Tanzania (e-GA)
34.	Bi. Justina Mashimba	Mtendaji Mkoo - Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (USCAF)
35.	Dkt. Nkundwe Moses Mwasaga	Mkurugenzi Mkoo - Tume ya TEHAMA
36.	Dkt. Wilson Mahela	Mkurugenzi - Tume ya Uchaguzi
37.	Mhe. Anne Semamba Makinda	Kamisaa wa Sensa - Tanzania Bara
38.	Mhe. Balozi Mohammed Haji Hamza	Kamisaa wa Sensa - Tanzania Zanzibar
39.	Dkt. Amina Suleiman Msengwa	Mwenyekiti wa Bodi ya Usimamizi - Ofisi ya Taifa ya Takwimu (NBS)
40.	Mheshimiwa Balozi Amina Salum Ali	Mwenyekiti - Bodi ya Ofisi ya Mtakwimu Mkoo wa Serikali Zanzibar
41.	Dkt. Albina Chuwa	Mtakwimu Mkoo wa Serikali - Ofisi ya Taifa ya Takwimu (NBS)
42.	Bw. Salum Kassim Ali	Mtakwimu Mkoo wa Serikali - Ofisi ya Mtakwimu Mkoo wa Serikali, (OCGS)

**C. KAMATI YA USHAURI YA KIUFUNDI YA TAIFA YA SENSA**

NA.	JINA	TAASISI
1.	Dkt. Albina Chuwa	NBS
2.	Bw. Salum Kassim Ali	OCGS
3.	Dkt. Amina Msengwa	UDSM
4.	Mhe. Balozi Amina Salum Ali	OCGS
5.	Bw. Samwel Msokwa	UNFPA
6.	Bw. Royal J. Lyanga	Wizara ya Fedha na Mipango
7.	Paul T. Sangawe	OWM
8.	Dkt. Jabir Bakari	TCRA
9.	Bw. Benedict Ndomba	EGA
10.	Bw. Ladislaus Mwamanga	TASAF
11.	Bi. Justina Mashimba	USCAF
12.	Bw. Mapripe Mbondo	POSTA
13.	Bw. Moses Mkundwe	Tume ya TEHAMA
14.	Bi. Anjela Anatomy	RITA
15.	Dkt. Wilson M. Charles	NEC
16.	Bw. Ismail Rumatila	NIDA
17.	Dkt. Tumaini Katunzi	EASTC
18.	Dkt. Elevatus Mukyanusi	UDSM
19.	Bw. Rahibu Abdalla Abbasi	SUZA
20.	Dr. Jefta Sunza	UDOM
21.	Bw. Maseke Mgambo	IRDP
22.	Bw. Deogratus Kalimanze	Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi
23.	Bi. Clarence Ichwekeleza	Wizara ya Habari, Mawasiliano na Teknolojaya Habari
24.	Bi. Ruth Minja	NBS
25.	Bi. Fahima Mohamed Issa	OCGS
26.	Bw. Emilian Karugendo	NBS
27.	Bw. Seif Ahmad Kuchengo	NBS
28.	Bw. Abdul-majid Jecha Ramadhan	OCGS

**D. WENYEVITI WA KAMATI YA SENSA YA MKOA**

NA.	MKOA	JINA
1.	Arusha	Mhe. John Vianney Mongella
2.	Dodoma	Mhe. Rosemary Staki Senyamule
3.	Dar es Salaam	Mhe. Amos Gabriel Makalla
4.	Geita	Mhe. Martin Reuben Shigella
5.	Iringa	Mhe. Halima Omari Dendego
6.	Kagera	Mhe. Albert John Chalamila
7.	Katavi	Mhe. Mwanamvua Hoza Mrindoko
8.	Kigoma	Mhe. Kam. Jen (Mst). Thobias Emir Andengenye
9.	Kilimanjaro	Mhe. Nurdin Hassan Babu
10.	Lindi	Mhe. Zainab Rajab Telack
11.	Manyara	Mhe. Charles Makongoro Nyerere
12.	Mara	Mhe. Meja. Jen. Suleiman Mungiya Mzee
13.	Mbeya	Mhe. Juma Zuberi Homera
14.	Morogoro	Mhe. Fatma Abubakar Mwasa
15.	Mtwara	Mhe. Col. Ahmed Abas Ahmed
16.	Mwanza	Mhe. Adam Kighoma Ally Malima
17.	Njombe	Mhe. Anthony John Mtaka
18.	Pwani	Mhe. Abubakar Mussa Kunenge
19.	Rukwa	Mhe. Queen Cuthberti Sendiga
20.	Ruvuma	Mhe. Col. Laban Elias Thomas
21.	Shinyanga	Mhe. Sophia Edward Mjema
22.	Simiyu	Mhe. Dkt. Yahya Ismail Nawanda
23.	Singida	Mhe. Peter Joseph Serukamba
24.	Songwe	Mhe. Waziri Waziri Kindamba
25.	Tabora	Mhe. Balozi Batilda Salha Buriani
26.	Tanga	Mhe. Omary Tebweta Mgumba
27.	Kaskazini Unguja	Mhe. Ayoub Mohamed Mahmoud
28.	Kusini Unguja	Mhe. Rashid Hadid Rashid
29.	Mjini Magharibi	Mhe. Idrisa Kitwana Mustafa
30.	Kaskazini Pemba	Mhe. Salama Mbarouk Khatib
31.	Kusini Pemba	Mhe. Matar Zahor Masoud

## E. SEKRETARIETI

NA.	JINA	TAASISI
1.	Bi. Ruth A. Minja	NBS
2.	Bw. Daniel Masolwa	NBS
3.	Bw. Seif Ahmad Kuchengo	NBS
4.	Bw. Bakari K. Makame	OCGS
5.	Bw. Daniel U. Andrew	NBS
6.	Bw. Ame Mahmoud Ame	OCGS
7.	Bw. Hashim U. Mohamed	OCGS
8.	Bi Esther J. Mnyagala	NBS
9.	Bw. Stambuli Z. Mapunda	NBS
10.	Bw. Abdul-majid J. Ramadhan	OCGS
11.	Bw. Deogratias D. Kalimenze	MLHHSD
12.	Bi. Mwanaidi Mahiza	NBS
13.	Bw. Oscar E. Mangula	NBS
14.	Bw. Stephen Senondo Jutta	NBS
15.	Eng. Clarence Ichwekeleza	WHMTH
16.	Bw. Humphrey S. Msulwa	NBS
17.	Bw. Mohamed B. Chwaya	OCGS
18.	Bi. Mary Senapee	NBS
19.	Bi. Adelphina P. Sarimbo	NBS
20.	Bi. Getrude Woisso	NBS
21.	Bi. Salama Njani Khamis	OCGS
22.	Bw. Bernadict Mugambi	NBS
23.	Bi. Adella Mpina	OWM
24.	Bi. Zukra Mlula	NBS
25.	Bw. Paul T. Sangawe	PMO
26.	Bw. Steven Lwendo	NBS
27.	Bi. Eunice Lema	NBS
28.	Bi. Hadija I. Abdul	NBS
29.	Bi. Hellen Hilary	NBS
30.	Bw. Omary Mdoka	NBS
31.	Bi Bupe Munis	NBS
32.	Bi Fahima Mohammed Issa	OCGS
33.	Bi Asia Hassan Mussa	OCGS
34.	Bi Kazija Khamis Said	OCGS
35.	Bw Bakar Khamis Kondo	OCGS
36.	Bw. Said Mohammed Said	OCGS

<b>NA.</b>	<b>JINA</b>	<b>TAASISI</b>
37.	Bi. Sabina R. Daima	OCGS
38.	Bi Hamisa Suleiman Faki	OCGS
39.	Bw. Hassan Jamal Hassan	OCGS
40.	Bw. Said J. Ameir	NBS
41.	Bw. Omar Mkoala	NBS
42.	Dr. Mwinyi O. Mwinyi	NBS
43.	Bi Phausta Ntigiti	NBS
44.	Bi Mariam Kitembe	NBS
45.	Bi Sylvia Meku	NBS
46.	Bw. Titus M. Mwisomba	NBS
47.	Bw. Is-haq Seleman Mbarouk	NBS

#### **F. WANAFUNZI TAALUMA WALIOSHIRIKI KUANDAA MWONGOZO**

<b>NA.</b>	<b>JINA</b>	<b>TAASISI</b>
1.	Prof. Minile Mbonile	University of Dar es Salaam (UDSM)
2.	Prof. Maurice Mbago	UDSM
3.	Prof. Esther Dungumaro	Mkwawa University College of Education
4.	Dr. Tumaini Katunzi	Eastern Africa Statistical Training Centre
5.	Dr. Elevatus Mkyanuzi	UDSM
6.	Dr. Joyce Chonjo	UDSM
7.	Dr. Amina Msengwa	UDSM

